

บทบาทและความต้องการของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษา
เทศบาลเมืองสิงหนคร อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

**Roles and Needs of Community Committees in Community Development : A Case Study
of Muang Singhanakorn Municipality , Singhanakorn District, Songkhla Province**

นางเยาว์ แม่นสกุล
Nongyow Mansakul

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration
Prince of Songkhla University**

2554

ชื่อสารนิพนธ์ บทบาทและความต้องการของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน
กรณีศึกษา เทศบาลเมืองสิงหนคร อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

ผู้เขียน นางนงเยาว์ แม่นสกุล

สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

ปีการศึกษา 2553

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนภายในเขตเทศบาลเมืองสิงหนคร ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลของคณะกรรมการชุมชนกับบทบาทในการพัฒนาชุมชนภายในเขตเทศบาลเมืองสิงหนครและความต้องการความช่วยเหลือของคณะกรรมการชุมชนจากเทศบาลในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสิงหนคร ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้คือคณะกรรมการชุมชนจำนวน 30 ชุมชน จำนวน 212 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่า ร้อย ละค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามโดยใช้ ไค- สแควร์ (Chi-square)

ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสิงหนครมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า คณะกรรมการชุมชนมีบทบาทในการส่งเสริมขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศิลธรรม ประเพณีอันดีงาม อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือบทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ซึ่งมีบทบาทอยู่ในระดับมาก เช่นกัน บทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง บทบาทในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง และบทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลอยู่ในระดับปานกลาง

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของคณะกรรมการชุมชนกับบทบาทในการพัฒนาชุมชนภายในเขตเทศบาลเมืองสิงหนคร พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับบทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และอาชีพมีความสัมพันธ์กับบทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ความต้องการความช่วยเหลือของคณะกรรมการชุมชนจากเทศบาลในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสิงหนคร โดยภาพรวมพบว่าคณะกรรมการชุมชนมีความต้องการความช่วยเหลืออยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 2.71 โดยความต้องการความช่วยเหลือของคณะกรรมการชุมชนจากเทศบาล ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความต้องการความช่วยเหลือในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน

Minor Thesis Title Roles and Needs of Community Committees in Community Development: A Case Study of Muang Singhanakorn Municipality, Singhanakorn District, Songkhla Province
Author Miss. Nongyow Mansakul
Major Program Public Administration
Academic Year 2010

ABSTRACT

This research aimed to study the roles of community committees in community development, to compare these roles in terms of different personal factors and to obtain the needs of help in community development of the committees. The research subjects were 212 people from 30 community committees in Muang Singhanakorn Municipality. The research instruments were questionnaires. The statistics of means, standard deviations were calculated and a analysis of Chi-square was performed to test the correlations of the independent and dependent variables.

Results concerning the community committees' roles revealed that the overall role of involvement in community development of the committees was at a moderate level. In details, the role in maintenance and supports of art, cultures and virtue values was at the high level, followed by the role of promoting people's involvement in the community development which was also at a high level. The roles as leaders and coordinators, the roles as solving the problems in the community and the role of giving suggestions for improvement and development of the community were all found at a moderate level.

Findings on differences in personal factors on roles and involvements in the community development of the community committees showed that the committees' personal factor of levels of education affected their involvement in giving suggestions for improvement of the community at a significant level of 0.05, while the committees' occupations were found to correlate with their suggestions for improvement of the community at the statistical level of 0.01.

The needs for help in community development as required by the community committees, in general, was found at a high level (mean =2.71). The highest need was the help in building up the infrastructure of the community.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จากการให้คำปรึกษา คำแนะนำ และดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากคณาจารย์หลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพจน์ โกวิทยา ประธานกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาแนะนำตรวจสอบแก้ไขและปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนคณะกรรมการที่ปรึกษาร่วม คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ จันทร์เพชร และรองศาสตราจารย์ พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นเพิ่มเติม เพื่อให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และที่ลืมไม่ได้คือ อาจารย์พูนศักดิ์ เงินหมื่น ที่ได้ชี้แนะและให้ความเข้าใจในการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนถึงคณาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความรู้ จนทำให้ผู้วิจัยสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสิงหนครที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ และ ตลอดจนถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน

ขอขอบคุณกำลังใจ จากคุณพ่อ คุณแม่และทุกคนในครอบครัวที่คอยให้กำลังใจตลอดระยะเวลาในการศึกษา รวมถึง เพื่อน ๆ MPA 18 ที่ทำให้การจัดทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์

ประโยชน์และคุณค่าที่พึงได้รับจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ผู้มีพระคุณทุกท่านและมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันการศึกษาอันทรงคุณค่าและเกื้อหนุนประโยชน์ต่อสังคมและเพื่อนมนุษย์ มา ณ โอกาสนี้

นางเยาว์ แม่นสกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
รายการตาราง	(8)
รายการภาพประกอบ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา	1
วัตถุประสงค์	2
สมมติฐาน	2
ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน	6
แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งและดำเนินงานชุมชนย่อยในเขตเทศบาล	12
แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาท	17
แนวความคิดเกี่ยวกับผู้นำ	20
แนวความคิดเกี่ยวกับความต้องการ	22
แนวความคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการชุมชนเทศบาลเมืองสิงหนคร	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
กรอบแนวคิดในการวิจัย	35

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3	
วิธีดำเนินการวิจัย	36
ที่มาของข้อมูล	36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	36
เครื่องมือในการวิจัย	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	39
บทที่ 4	
ผลการวิจัย	40
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	41
บทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน	43
ความต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลในการพัฒนาชุมชน	70
ข้อเสนอแนะ	72
บทที่ 5	
สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	74
สรุปผลการวิจัย	74
อภิปรายผล	76
ข้อเสนอแนะ	77
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	83
ประวัติผู้เขียน	90

รายการตาราง

ตาราง		หน้า
1.	จำนวนคณะกรรมการชุมชนและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	37
2.	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	41
3.	ระดับบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลาง	43
4.	ระดับบทบาทในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	44
5.	ระดับบทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาล	45
6.	ระดับบทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	46
7.	ระดับบทบาทในการส่งเสริมขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศีลธรรม ประเพณีอันดีงาม	47
8.	ภาพรวมของระดับบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน	48
9.	ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลาง	50
10.	ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทในการแก้ไข ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นใน ชุมชน	54
11.	ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทการเสนอแนวทาง ในการพัฒนาเทศบาล	62
12.	ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชน	
13.	ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทในการส่งเสริม ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศีลธรรม ประเพณีอันดีงาม	66
14.	ระดับความต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลในการพัฒนาชุมชน	70
15.	ข้อเสนอแนะบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน	72
16.	ข้อเสนอแนะความต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลในการพัฒนาชุมชน	73

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1. องค์กรในการพัฒนาชุมชนย่อย	15
2. รูปแบบคณะกรรมการชุมชนย่อย	16
3. กรอบแนวคิดในการวิจัย	35

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

เทศบาลเมืองสิงหนครตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยยกฐานะเปลี่ยนแปลงท้องที่สุขาภิบาลสิงหนครเป็นเทศบาลตำบลสิงหนครเมื่อ พ.ศ.2542 และต่อมาได้เปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลเมือง ตั้งแต่วันที่ 23 พฤศจิกายน 2548 มีพื้นที่รับผิดชอบประมาณ 33.9 ตารางกิโลเมตร เทศบาลเมืองสิงหนครได้ประกาศจัดตั้งชุมชนขึ้นภายในเขตเทศบาล โดยยึดหลักพื้นที่ภูมิศาสตร์เป็นตัวแบ่งเขตชุมชน เช่น ตามแนวเขตถนน ตรอก ซอย เพื่อสะดวกแก่การปกครองดูแล จำนวน 30 ชุมชนแต่ละชุมชนได้มีการประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการชุมชนๆละ 15 คน เพื่อทำหน้าที่พัฒนาและประสานงานกับเทศบาล และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการชุมชนมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้อยู่อาศัยในชุมชน การดำเนินการพัฒนาชุมชนของตนเองในด้านความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ สังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น และเพื่อเป็นการแบ่งเบาภารกิจของเทศบาลเมืองสิงหนคร จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการชุมชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนของตนเอง (ระเบียบเทศบาลเมืองสิงหนคร 2550:1)

เนื่องจากประชาชนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นอาชีพหรือรายได้ ศาสนา ซึ่งทำให้การพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองสิงหนครไม่ประสบความสำเร็จ คณะกรรมการชุมชนจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการประสานส่งเสริมและผลักดัน และสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม และได้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาล ไว้ดังนี้ คือ เป็นผู้นำและแกนกลางในการพัฒนาชุมชนแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน เสนอแผนงาน โครงการเพื่อขอความช่วยเหลือจากเทศบาล ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม และสร้างความสามัคคีในชุมชน และดำเนินการอื่นๆ ตามที่เห็นสมควร (สุวัฒน์ อังสนันท์ 2548:3)

คณะกรรมการชุมชนตามบทบาทหน้าที่เป็นกระบวนการสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาชุมชนแนวใหม่ กล่าวคือประชาชนในชุมชนสามารถพึ่งตนเองและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตนเอง แต่เนื่องจากในสภาพปัจจุบัน คณะกรรมการชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้มแข็ง ขาดประสิทธิภาพในการบริหารงานชุมชนของตนเอง

คณะกรรมการชุมชนจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการแก้ไขปัญหาในการพัฒนาชุมชนของตนเอง ซึ่งคณะกรรมการชุมชนเหล่านี้ไม่มีค่าตอบแทน ไม่มีเงินเดือน การทำงานต้องมาจากการเสียสละ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญตรงจุดนี้ จึงศึกษาบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองสิงหนครและความต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลเมืองสิงหนครในการพัฒนาชุมชน และสนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากร โครงสร้างพื้นฐาน ในการประกอบอาชีพและคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้นรวมทั้งด้านวัฒนธรรม ศิลธรรมประเพณี อันดีงามที่คณะกรรมการชุมชนต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาล ศึกษาในครั้ง ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำหรับเทศบาลเมืองสิงหนครในการส่งเสริมและให้ความช่วยเหลือ การดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนภายในเขตเทศบาลเมืองสิงหนคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลของคณะกรรมการชุมชนกับบทบาทในการพัฒนาชุมชนภายในเขตเทศบาลเมืองสิงหนคร
3. เพื่อศึกษาความต้องการความช่วยเหลือของคณะกรรมการชุมชนจากเทศบาลในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสิงหนคร

สมมติฐาน

1. บทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสิงหนครอยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยส่วนบุคคลคือ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษาและตำแหน่งของคณะกรรมการชุมชนมีความสัมพันธ์กับบทบาทในการพัฒนาชุมชน

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนของตนเอง
2. ได้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของคณะกรรมการชุมชนกับบทบาทในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสิงหนคร
3. ได้ทราบถึงความต้องการความช่วยเหลือของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาจากเทศบาลเมืองสิงหนคร
4. สามารถนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นข้อมูลในการส่งเสริมบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนของตนเอง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาล จำนวน 30 ชุมชน จำนวน 212 คน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งเน้นศึกษาบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ
 - 2.1 ความเป็นผู้นำและแกนกลางในการพัฒนาชุมชน
 - 2.2 การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
 - 2.3 การเสนอแผนงานหรือโครงการเพื่อขอรับความช่วยเหลือจากเทศบาล
 - 2.4 การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
 - 2.5 การส่งเสริมสนับสนุนขนบธรรมเนียมประเพณีและสร้างความสามัคคีในชุมชน

- ศึกษา ความต้องการความช่วยเหลือของคณะกรรมการชุมชนจากเทศบาลในการพัฒนาชุมชน ความต้องการความช่วยเหลือ ด้านการสนับสนุนงบประมาณ ความช่วยเหลือด้านบุคลากรในการจัดทำแผนชุมชน ความต้องการความช่วยเหลือด้านการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน ความต้องการการฝึกอบรมการสร้างอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชน ความต้องการให้เทศบาลให้ความรู้ด้านกฎระเบียบต่างๆ พร้อมเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางราชการ ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง และความต้องการในการส่งเสริมสนับสนุนการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ศึกษา ศึกษาเฉพาะชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสิงหนคร

อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

4. ขอบเขตระยะเวลา

เดือนมีนาคม 2554 ถึง เดือนเมษายน 2554

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน หมายถึง มีบทบาทในการในการเป็นผู้นำและแกนกลางในการพัฒนาชุมชน มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชนให้กับประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน พร้อมทั้งหาแนวทางแก้ไข บทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลในการนำเสนอแผน/โครงการเพื่อให้เทศบาลให้การสนับสนุนเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในชุมชน บทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ในการบำรุงดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม บทบาทในการส่งเสริมขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศิลธรรม ประเพณีอันดีงาม

2. ความต้องการ หมายถึง ความต้องการความช่วยเหลือของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองสิงหนคร

3. ความต้องการความช่วยเหลือของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน หมายถึง ความต้องการความช่วยเหลือ ด้านการสนับสนุนงบประมาณ ความต้องการช่วยเหลือด้านบุคลากรในการจัดทำแผนชุมชน ความต้องการความช่วยเหลือด้านการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน ความต้องการการฝึกอบรมการสร้างอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชน ความต้องการให้เทศบาลให้ความรู้ด้านกฎระเบียบต่างๆ พร้อมเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางราชการให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง และความต้องการในการส่งเสริมสนับสนุนการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชน

5. คณะกรรมการชุมชน หมายถึง ผู้ที่ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการสรรหาเพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนในชุมชนต่างๆ และได้รับการประกาศแต่งตั้งจากนายกเทศมนตรีเมืองสิงหนคร

6. เทศบาล หมายถึง เทศบาลเมืองสิงหนคร อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

7. ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เทศบาลเมืองสิงหนครประกาศจัดตั้งและมีประชาชน
อยู่อาศัยร่วมกัน โดยสภาพพื้นที่ภูมิศาสตร์ร่วมกัน เช่น แนวเขตถนน ตรอก ซอย อาคารเรือนแถว
เดียวกัน หรือมีลักษณะเป็นบล็อก หรือโซน

บทที่ 2

เอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องบทบาทและความต้องการของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองสิงหนคร ผู้วิจัยได้ศึกษาและทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นพื้นฐานในการสนับสนุนการวิจัยและจะนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งและดำเนินการชุมชนย่อยในเขตเทศบาล
3. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท
4. แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ
5. ทฤษฎีความต้องการ
6. แนวคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการชุมชนเทศบาลเมืองสิงหนคร
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

1.1 ความหมายของการพัฒนาชุมชน

คันแฮม (Duham 1985 อ้างถึงใน ศรีบุญญา บรมัตต์ 2546 :7) กล่าวว่า การพัฒนาชุมชน คือ การร่วมกำลังดำเนินการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนให้ชุมชนมีความเป็นปึกแผ่นและดำเนินงานไปในแนวทางที่ตนต้องการการทำงานพัฒนาชุมชนในชั้นแรกจะต้องอาศัยความร่วมมือของราษฎรในชุมชนนั้นในการช่วยตัวเองและร่วมมือกันดำเนินงาน แต่มักจะได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการด้วย จากหน่วยราชการหรือองค์การอาสาสมัครอื่นๆ

องค์การบริหารวิเทศกิจ (I.C.A) International Cooperation Administration ของสหรัฐอเมริกา (อ้างถึงใน ทานตะวัน อินทร์จันทร์ 2545:15-17) ได้ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้

การพัฒนาชุมชน เป็นกรรมวิธี (Process) แห่งการกระทำของสังคม ซึ่งราษฎรในชุมชนนั้นๆ ร่วมกันจัดวางแผนและลงมือปฏิบัติการตามแผนเอง แผนดังกล่าวจะกำหนดว่ากลุ่มของตนเองและแต่ละบุคคลมีความต้องการอย่างไร และมีปัญหาาร่วมกันอะไรบ้าง แล้วจัดทำแผนการของกลุ่มและของแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการและสามารถแก้ปัญหาเหล่านั้น

โดยพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนนั้นให้มากที่สุด และถ้าจำเป็นอาจจะขอความช่วยเหลือทั้งด้านบริการและวัสดุจากองค์การรัฐบาล และที่มีใช้ของรัฐบาลได้

ชิตี กิตติวิทิตคุณ (2540 อ้างถึงใน ใน ศรัทธญา บรมรัตน์ 2546 : 8) ที่ประชุมผู้เชี่ยวชาญ ณ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ เมื่อ พ.ศ.2491 ได้ให้ความหมายของ “การพัฒนาชุมชน”

การพัฒนาชุมชนเป็นขบวนการ ที่มุ่งส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น โดยความร่วมมืออย่างจริงจังของประชาชนและควรจะเป็นความคิดริเริ่มของประชาชนเองด้วยกัน แต่ถ้าประชาชนไม่รู้จักริเริ่มก็ให้ใช้เทคนิคกระตุ้นให้เกิดความคิดริเริ่ม ทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการนี้ได้รับการตอบสนองจากประชาชนด้วยความกระตือรือร้นอย่างจริงจัง

ส่วนคำนิยาม “การพัฒนาชุมชน” ซึ่งองค์การสหประชาชาติยึดถือเป็นมาตรฐานอยู่มีดังนี้ คือ

การพัฒนาชุมชน เป็นขบวนการซึ่งดำเนินไปด้วยความร่วมกำลังของราษฎรเองกับเจ้าหน้าที่รัฐบาล เพื่อปรับปรุงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมชุมชนนั้นๆ ให้เจริญยิ่งขึ้น และผสมผสานชุมชนเหล่านั้นเข้าเป็นชีวิตของชาติและเพื่อให้ราษฎรสามารถอุทิศตนเองเพื่อความก้าวหน้าของประเทศชาติได้อย่างเต็มที่

พัฒน์ บุญยรัตพันธุ์ (2515 :1) อธิตอธิบายวิธีการพัฒนาชุมชนได้ให้ความหมายของการพัฒนาชุมชนไว้ดังนี้ คือ

การพัฒนาชุมชน หมายถึง ขบวนการอย่างหนึ่งที่รัฐบาลนำมาใช้เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือน ชักจูง และส่งเสริมประชาชนให้เกิดความคิดริเริ่ม และเข้าร่วมมือในการปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนเองและส่งเสริมท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า ทั้งในการปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนเองและส่งเสริมท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า ทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

สรุป การพัฒนาชุมชน คือ การพัฒนาคุณภาพของประชาชนจะต้องเริ่มจากภาวะความเป็นอยู่ของชุมชนพยายามดึงประชาชนให้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เป็นการเข้าใจและระลึกร่วมว่างานใดๆในชุมชนนั้น เป็นงานและกิจกรรมของเขาเองและการกระทำกิจการใดๆก็ตามให้แบบค่อยเป็นค่อยไป โดยคำนึงถึงสิ่งประกอบอื่น ๆ ในชุมชน ทั้งนี้เพื่อเป็นการปลูกฝังนิสัย และส่งเสริมให้คนได้รู้จักคิด วางแผนและดำเนินการด้วยตนเองเสมอๆประชาชนสามารถคิดเป็นทำเป็นและสามารถแก้ไขปัญหาได้

1.2 แนวคิดพื้นฐานและหลักการพัฒนาชุมชน

จิระพรรณ กาญจนจิตรรา (2528:5-6) กล่าวว่า การพัฒนาชุมชนมีแนวความคิดมูลฐานอยู่ 3 ประการ คือ

1. การช่วยเหลือตนเองและการช่วยเหลือเพื่อให้สามารถช่วยตนเองได้ (Self – help and aid self-help) ประชาชนในท้องถิ่นจะต้องช่วยตัวเองในรูปของแรงงาน วัสดุ และทรัพย์สินเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง หากเกินความสามารถรัฐบาลจึงจะให้การสนับสนุนตามควร

การช่วยเหลือตนเอง หมายถึง ราษฎรสามารถเข้าร่วมปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน สามารถเข้าใจข้อขัดข้องของชุมชน ฉะนั้นจึงเป็นการระดมสรรพกำลังทั้งปวงของชุมชนไม่ว่าจะเป็นกำลังคนหรือทรัพยากรธรรมชาติเข้าสู่การปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามสรรพกำลังดังกล่าวนี้ อาจมีข้อจำกัดอยู่บางประการด้านคุณวุฒิ ประสบการณ์ ความสามารถ และกำลังงบประมาณ เป็นต้น ความช่วยเหลือจากภายนอกจึงยังมีความจำเป็นที่จะเข้ามาแก้สถานการณ์ในระยะนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ว่าจะช่วยเหลือให้ราษฎรสามารถช่วยตัวเองไปตลอดรอดฝั่ง

2. การพัฒนาชุมชน เป็นการพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จ (Holistic Program) มีความหมายว่าปัญหาชุมชนหรือปัญหาของประเทศไม่อาจแก้ไขได้ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งโดยเฉพาะเท่านั้น แต่จะต้องเป็นการประสานปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเป็นการประสานงานของวิธีการหลายวิธีการและหลายด้าน หากเราศึกษาปัญหาของชุมชนอย่างละเอียดจะพบว่าปัญหาของชุมชนนั้นมีต้นตอเกิดจากแหล่งต่างๆ หรือมีสาเหตุหลายประการ ฉะนั้นจึงต้องดำเนินการด้วยวิธีต่างๆ ด้านต่างๆ พร้อมกันไป เช่น การยกระดับการครองชีพของชาวนาจะต้องมีการพัฒนาทางด้านทักษะ การพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดย่อม การวางแผนครอบครัวและอื่นๆ เป็นต้น การกำหนดวิธีการแก้ปัญหาของชุมชนจึงต้องหยิบยกปัญหาของชุมชนนั้นมาพิจารณาอย่างละเอียดและต้องระลึกว่าปัญหาหนึ่งจะเกี่ยวพันหรือกระทบกระเทือน ไปอีกปัญหาหนึ่งหรือหลายปัญหาอยู่เสมอ ฉะนั้นโครงการที่จะต่อสู้กับปัญหาจึงถูกกำหนดให้สามารถเผชิญหน้ากับปัญหาต่างๆ ได้หลายปัญหาหนึ่งอาจจะต้องมีโครงการเข้าสู่หลายโครงการ

3. การพัฒนาชุมชนเป็นการดำเนินงานที่เริ่มจากท้องถิ่นชนบท โดยมีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับนโยบายพัฒนาประเทศ (The Mainstream of National Development) วัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับนโยบายพัฒนาประเทศมิได้หมายความว่า นโยบายชาติเป็นผู้กำหนดนโยบายท้องถิ่น แต่มีความหมายว่ากิจกรรมในท้องถิ่นจะได้รับการสนับสนุนให้เป็นการสำคัญในการสนับสนุนค้ำจุนนโยบายชาติ การสนับสนุนที่ได้รับนี้ก็คือการสนับสนุนจากรัฐบาลในด้าน

วัสดุ กำลังคน ฉะนั้นการดำเนินงานของท้องถิ่นใดเป็นไปโดยเอกเทศ ปราศจากเป้าหมายที่สอดคล้องกับนโยบายชาติ ย่อมจะไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐเท่าที่ควร

ทวี ทิมขำ (2528: 9-10) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับหลักการพัฒนาชุมชนไว้ว่าในการพัฒนาชุมชนควรยึดหลักดังนี้

1. หลักการในการช่วยเหลือตนเอง คือ สนับสนุนให้ประชาชนได้ช่วยเหลือตนเอง การช่วยเหลือจากภายนอกให้อยู่ในขอบเขตที่จะเป็นการช่วยให้เขาได้ช่วยตนเองได้เท่านั้น ไม่ควรช่วยเหลือทุกสิ่งทุกอย่างตัวเขาไม่ได้มีส่วนร่วมพอแก่การพัฒนาทางสมองของเขาและเพื่อที่จะให้เขาช่วยตนเองได้ จึงควร

1.1 เริ่มจากภาวะการณ์ ที่เป็นอยู่ของประชาชน

1.2 เริ่มจากสิ่งเล็กๆ น้อยๆ และจากสิ่งง่าย ๆ ไปหาสิ่งยาก

1.3 ไม่รีบเร่งทำโครงการดำเนินงาน แต่ค่อยทำค่อยไป เพื่อให้โอกาสเขาได้เรียนรู้จากการทำงานนั้นๆ

1.4 พยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้มากที่สุด

2. หลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจการทุกอย่างให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อให้เขาได้ตัดสินใจที่จะทำงาน ลงมือทำงานตามที่เขาได้ตัดสินใจไปแล้วด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นการให้เขาได้ปฏิบัติตามด้วยความสนใจและต้องการ กรณีที่เขาได้เข้ามีส่วนร่วมในกิจการหรือโครงการนั้นๆ ทำให้เขาได้โอกาสพัฒนาตนเอง แต่ในการดึงประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกิจการนั้นๆ จะต้องไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ จะต้องมาจากชนทุกชั้นของสังคมตั้งแต่คนร่ำรวยสุดจนถึงยากจนที่สุดของชุมชน จะเลือกที่รักมักที่ชังไม่ได้

3. หลักประชาธิปไตยในการทำงาน ซึ่งหมายความว่าในการดำเนินกิจการใดๆ ทุกคนจะมีสิทธิมีเสียงเท่าเทียมกัน ไม่มีใครใหญ่กว่าใครด้วยศรัทธาบรรดาศักดิ์ ยากดีมีเงินหรือระดับการศึกษา แต่ถือว่าเป็นคนหนึ่งที่มีเสียงในการลงคะแนนเสียงหรือออกเสียง

4. หลักในการใช้ประโยชน์จากผู้นำท้องถิ่นเพราะผู้นำท้องถิ่นเป็นบุคคลในท้องถิ่นที่มีผู้เคารพนับถือไว้วางใจหรือมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดและการตัดสินใจของมหาชนในชุมชนเขาจึงเป็นผู้ช่วยเหลือหรือเผยแพร่ให้เกิดความนิยมจากประชาชนให้เขามาร่วมงานด้วยอย่างมีประสิทธิภาพ บางครั้งยังช่วยเป็นวิทยากรในบางสาขาได้อีกด้วย

5. หลักความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งนี้ เพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมจะมีขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นเป็นของตนเอง ซึ่งเหมือน คล้ายคลึง หรือต่างไปจากชุมชนอื่น ผู้มีหน้าที่พัฒนาจะต้องทราบ และยึดถืออย่างน้อยขั้นแรกๆ การเข้าสู่ชุมชนต้องวางโครงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความเชื่อถือไปพลางๆ ก่อน ต่อเมื่อภายหลังเห็นว่าสิ่งใดควรปรับปรุงแก้ไขจึงค่อย

ทำไปทีละน้อย โดยที่เขาได้รับความกระทบกระเทือนใจน้อยที่สุดหรือไม่รู้สึกเลย ทั้งนี้เพราะเห็นดีเห็นงามในการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ ด้วยจากแนวคิดดังกล่าวถึงได้สอดคล้องกับแนวคิดของ

ทศพล สมพงษ์ (2541 อ้างถึงในระพิน พรมตัน 2543: 7-8) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนและหลักการพัฒนาชุมชน 3 ประการ ดังนี้

1. หลักการแบบช่วยให้เกิดความคิด (Non-directive Approach) หลักการนี้ตรงกันข้ามกับหลักการแบบสั่งการ (Directive Approach) ซึ่งหลักการแบบสั่งการนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือองค์กรเอกชนซึ่งเป็นบุคคลภายนอกชุมชนเป็นผู้กำหนดกิจกรรมหรือโครงการให้ประชาชนเป็นผู้กระทำ ประชาชนไม่มีโอกาสตัดสินใจว่าควรจะทำอะไร ที่จะแก้ไขปัญหาชุมชนของเขาหรือเป็นการทำให้เขาหมดโอกาสหรือโอกาสน้อยที่จะพัฒนาตัวเอง การดำเนินการแบบสั่งการจะได้ผลดีในการพัฒนา “วัตถุ” ขณะที่ดำเนินการดำเนินการแบบช่วยให้เกิดความคิดจะให้ผลดีในการพัฒนา “คน”

ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชนกับประชาชนแบบช่วยให้เกิดความคิดนี้ กิจกรรมทุกกิจกรรมจะต้องให้ประชาชนได้มีโอกาสคิด ตัดสินใจ วางแผนและดำเนินการด้วยตนเองสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้ปฏิบัติงานกับประชาชนหรือหน่วยงานของเขาไม่กำหนดกิจกรรมเฉพาะเจาะจงไว้ล่วงหน้า และให้อำนาจในการตัดสินใจครั้งสุดท้ายต่อการดำเนินกิจกรรมพัฒนาใดๆ ก็ตามแก่ประชาชน การดำเนินงานตามหลักการแบบช่วยให้เกิดความคิด มันเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาคอน ซึ่งจะสำเร็จได้โดยการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาต่างๆ เปรียบเสมือนเป็นแบบฝึกหัดให้เขาได้ใช้ความคิดตัดสินใจวางแผนและดำเนินการด้วยตนเองอยู่เสมอ จึงทำให้คนมีการพัฒนาด้านความคิดอยู่เสมอ

2. หลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วม (People Participation) ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาใดๆ ก็ตาม ประชาชนควรจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกอย่างมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อให้เขาได้รู้ได้เห็นมีส่วนร่วมได้เสียในผลประโยชน์ที่เขาได้ดำเนินการมาตระหนักในคุณค่าของผลงานและความสามารถที่ซ่อนเร้นอยู่อย่างมหาศาลของพวกเขา ให้เขาเกิดความซาบซึ้งว่าสิ่งที่เขาต้องการนั้นเป็นสิ่งที่ได้มาจากการลงทุน ทั้งกำลังความคิดแรงงานและกำลังความสามารถของตัวเอง เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วความหวงแหน ความทะนุถนอมและความภาคภูมิใจที่จะให้ประโยชน์จากสิ่งที่พัฒนาแล้วย่อมจะบังเกิดขึ้น นอกจากนั้นแล้วการที่ประชาชนได้ร่วมดำเนินการ โครงการใดโครงการหนึ่งจะสำเร็จด้วยตนเอง ก็ย่อมจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตัวเองและเริ่มคิดทำสิ่งต่อไปตามที่ต้องการซึ่งเป็นการกระตุ้นจิตสำนึกให้มีการพัฒนาต่อไปอย่างไม่หยุดหยั้ง

3. หลักการช่วยตนเอง (Self – Help) หลักการนี้เน้นให้ประชาชนในท้องถิ่นคิดช่วยตนเองก่อนในการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเอง ทั้งนี้มาจากแนวคิดที่ว่าวิธีการช่วยเหลือคนวิธีที่ดีที่สุด คือ การช่วยให้คนมีขีดความสามารถที่จะช่วยตนเองต่อไปได้ โดยไม่ต้องคอยพึ่งพาคนอื่นอยู่เสมอไป หมายความว่า รัฐบาลยังคงต้องคำนึงช่วยเหลือประชาชนแบบเลี้ยงเด็กไม่รู้จักโตแล้ว การช่วยเหลือก็ปราศจากประสิทธิภาพการคิดช่วยเหลือตนเองในการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นนั้น อาจจะอยู่ในรูปแรงงาน วัสดุและทรัพย์สินที่พอจะหาได้ ส่วนรัฐบาลจะให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการ การเงิน เมื่อเกินขีดความสามารถของประชาชนในท้องถิ่น

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2541 อ้างถึงในระพีพันธุ์ พรมตัน 2543: 9-10) ได้กล่าวถึง หลักการพัฒนาชุมชนแบบจัดการดังนี้ คือ

1. หลักการช่วยคิด (Non-Directive Method) หมายถึง การพัฒนาที่เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน หรือหน่วยงานอื่น เช่น องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) องค์กรธุรกิจเอกชนบางประเภทที่คำ กำนักร แต่ก็ทำงานพัฒนาร่วมกับประชาชน หลักการนี้ คือ การสุ่มหัวกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง ดำเนินการพัฒนาชุมชน

2. หลักการ PAR (Participatory Action Research) คือการดำเนินการพัฒนาพร้อม กันไปทั้งเจ้าหน้าที่และประชาชนร่วมกันช่วยดำเนินการหลักการนี้แสดงถึงการพยายามทำงานอย่าง รอบคอบโดยระหว่างการทำงานการพัฒนาที่ช่วยกันสอดส่องความเป็นไปว่าดำเนินงานไปตรง เป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง มีแนวทางแก้ไขปัญหานั้นอย่างไรพัฒนาไป แก้ไขไป ผลงานพัฒนาที่มีคุณภาพเกิดความรู้ในการทำงานได้

3. หลักการพึ่งตนเอง (Self-Reliance) หลักการนี้เป็นการใหญ่อีกอย่างหนึ่ง หลักการนี้รวมทั้งหลักการใกล้เคียงกันอีกอย่างหนึ่งคือ หลักการช่วยเหลือตนเองเพราะจะทำให้ พึ่งตนเองได้

4. หลักการ BAN (Balance Ability & Networking) หลักการ BAN ประกอบด้วย สาระ 3 ประการ คือ

4.1 การรักษาสมดุล ที่มีทั้งในตนเองแต่ละคน คือสุขภาพดี ถ้าไม่สมดุลก็คือการ เจ็บป่วยในครอบครัว ถ้าครอบครัวไม่สมดุลก็คือครอบครัวแตกแยก ชุมชนสมดุลคือชุมชนเข้มแข็ง หรือชุมชนที่มีความสมัครสมานสามัคคี

4.2 การสร้างความสามารถ นั่นคือ ความสามารถในการทำให้เกิดการพึ่งตนเอง ได้ซึ่งต้องมี 5 ด้านคือ เทคโนโลยี เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติ จิตใจและสังคม วัฒนธรรมแต่ละ ปัจจัยต้องมีความมั่นคง เข้มแข็ง ดำเนินการเพิ่มขีดความสามารถไปเรื่อยๆ อย่างมั่นคง และ

ขณะเดียวกันก็ต้องรักษาสมดุลระหว่างปัจจัยนั้นด้วย กล่าวคือจะต้องโตเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน หากไม่อาจจะต้องล้มครืนลงได้

4.3 การสร้างเครือข่าย หรือการมีเพื่อน พันธมิตรการพัฒนา ซึ่งอาจเป็นบุคคล ชุมชน องค์กรหนึ่งใดก็ได้ เหล่านี้จะเป็นที่พึ่งของกันและกัน อาจเรียนรู้จากกันและกัน ช่วยเหลือกันเวลามีปัญหา ช่วยกันเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้า

5. หลักการจัดการ (Management) การจัดการพัฒนาเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญใน สังคมสมัยใหม่ รู้จักวางแผน การเตรียมการ ลงมือดำเนินการ และประเมินผล

5.1 การรู้จักตนเอง ชุมชนจะต้องรู้จักตนเอง สภาพของชุมชนเป็นอย่างไร มีปัญหาอะไรบ้าง และมีความต้องการอะไรบ้าง จากตรงนั้นจะรู้จักสภาพของตน ความสามารถของตน โอกาสของตน และปัญหาอุปสรรค

5.2 การส่งเสริมการศึกษาอบรม การจัดการที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องพึ่งพา การศึกษาอบรม หลักการทั่วไปจะต้องวางแผน การจัดทำลงมือดำเนินการและประเมินผล ดังกล่าวมาแล้ว ล้วนต้องการการศึกษาอบรม เพราะมิฉะนั้น จะทำสิ่งเหล่านั้นไม่ได้ และสืบเนื่อง มาจากการรู้จักตนเองข้างต้น เมื่อรู้ว่าตนเองมีปัญหาอะไรหรือความต้องการอะไร ก็จะแก้ด้วย การศึกษาอบรม เช่น เรื่องอาชีพ เรื่องอนามัย

5.3 การสร้างกลุ่มช่วยตนเอง การจัดการจะต้องมีกลุ่มมารองรับ กลุ่มนี้อาจเป็น คณะกรรมการ คณะทำงาน เช่น กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ ธนาคารข้าว ธนาคารควาย บริษัทชุมชน หรือกลุ่มอาชีพต่างๆ ที่จัดขึ้นมาเพื่อช่วยตัวเอง กลุ่มเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งและดำเนินงานชุมชนย่อยในเขตเทศบาล

2.1 แนวทางการจัดตั้งชุมชนย่อยเพื่อการพัฒนา

ความหมายของชุมชนย่อย ตามเอกสารแนวทางการจัดตั้งชุมชนย่อยเพื่อการพัฒนา เทศบาลและสุขาภิบาลของกระทรวงมหาดไทย หนังสือสั่งการเรื่องการจัดตั้งชุมชนย่อยเพื่อพัฒนา เทศบาลสุขาภิบาลที่ มท 0413/ว 1553 ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2530

“ชุมชนย่อย” หมายถึง ชุมชนในเขตเทศบาลและสุขาภิบาลที่ประชาชนอาศัยอยู่ ร่วมกัน โดยมีสภาพพื้นที่หรือภูมิศาสตร์ร่วมกัน เช่น เขตแนวถนน ตรอก ซอย อาคารเรือนแถว เดียวกัน หรือมีลักษณะเป็น block หรือ zone เดียวกัน อาทิเช่น กลุ่มต่างๆ ชุมชนแออัด หรือหมู่บ้าน จัดสรร เป็นต้น

เหตุผลในการจัดตั้งชุมชนย่อย สภาพปัญหาชุมชนในเขตเทศบาล เป็นชุมชนซึ่งอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น เมื่อเปรียบเทียบกับชุมชนนอกเขตเทศบาลโดยทั่วไป ชุมชนในเขตเทศบาลยังขาดตัวกลาง ซึ่งทำหน้าที่ประสานระหว่างชุมชนกับเทศบาล หรือส่วนราชการต่างๆ ซึ่งหากเปรียบเทียบกับชุมชนนอกเขตเทศบาลก็จะมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สภาตำบลและคณะกรรมการหมู่บ้านทำหน้าที่ดังกล่าว ชุมชนในเขตเทศบาลบางแห่งก็มักประสบปัญหาต่างๆ ดังนี้(กรมการปกครอง 2543:45)

1. ทางด้านกายภาพ นับตั้งแต่บ้านเรือนที่อยู่อาศัยคับแคบ ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ขาดความมั่นคงแข็งแรง ถนนหรือทางเดินสาธารณะอาจไม่มีหรือมีสภาพที่ไม่สามารถใช้งานได้ดี ไฟฟ้า และน้ำประปามีไม่ทั่วถึง และมีโรงงานซึ่งทำให้เกิดสภาพแวดล้อมเป็นพิษอยู่ใกล้ชุมชน

2. ทางด้านการศึกษาอบรม ถึงแม้ว่าในเขตเทศบาลทุกแห่งจะไม่ห่างไกลจากโรงเรียนนัก แต่ก็ยังมีเด็กในเขตเทศบาลจำนวนมากที่ไม่ได้เรียนหนังสือ หรือเรียนน้อยจึงไม่สามารถแข่งขันกับผู้อื่นซึ่งได้รับการศึกษาอย่างดีได้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะไม่มีทะเบียนบ้าน ไม่มีเวลามาโรงเรียน เพราะต้องช่วยครอบครัวทำงาน ไม่มีเงินเป็นค่าเสื้อผ้า อาหารกลางวัน หรือหนังสือเรียน เป็นต้น

3. ทางด้านการประกอบอาชีพ ประชาชนในเขตเทศบาลโดยทั่วไป จะมีรายจ่ายสูงกว่าประชาชนซึ่งอาศัยอยู่ตามชนบท ทั้งนี้เพราะประชาชนในชนบทสามารถหาปัจจัยในการดำรงชีวิตได้มาก เช่น หาปลาและผักมาทำเป็นอาหารรับประทาน หาสมุนไพรมาเป็นยารักษาโรค บางชนิด หาไม้และจากมาทำเป็นที่อยู่อาศัย ทำผ้าใช้เอง แต่ประชาชนในเขตเทศบาลก็มีโอกาสทำงานหารายได้มากกว่าชนบท เช่น เป็นคนงานตามโรงงาน ค้าขาย และเมื่อพิจารณาอีกด้านหนึ่งคู่แข่งซึ่งจะแบ่งงานเหล่านี้ก็มีมากด้วย ดังนั้นบุคคลซึ่งมีศักยภาพสูง(เงินทุน ความรู้ ความสามารถ พวกฟุ้งๆ) จึงสามารถทำงานซึ่งให้ผลตอบแทนสูงด้วย ในทางกลับกันบุคคลซึ่งมีศักยภาพต่ำ มักจะได้อะไรซึ่งให้ผลตอบแทนต่ำหรือตกงาน ทำให้เกิดปัญหาในการดำรงชีวิตของตนและอาจสร้างปัญหาให้แก่ชุมชนด้วย

4. ทางด้านสาธารณสุข ชุมชนบางแห่งมีลักษณะเป็นชุมชนแออัด บริเวณบ้านมีน้ำขังซึ่งเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคและยุง ซึ่งเป็นพาหะนำโรคมารู้อันตราย บ้างบางแห่งคับแคบ ขาดการระบายอากาศที่ดี อันจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้อาศัยบางคน (ทั้งเด็กและผู้ใหญ่) เป็นโรคขาดสารอาหารซึ่งมักจะพบมากในเด็ก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้ปกครองขาดความรู้ ขาดความเอาใจใส่ว่าเด็กควรจะได้รับประทานอาหารอย่างไรบ้าง

5. ทางด้านสังคม ปัญหาใหญ่สำหรับชุมชนในเขตเทศบาล ขณะนี้ก็คือการติดยาเสพติด ทินเนอร์ กาวปะยางรถยนต์ ซึ่งปรากฏเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนแออัด

ทั้งนี้เป็นการทำร้ายผู้เสียหายอย่างรุนแรง สุขภาพจะทรุดโทรมอย่างรวดเร็ว เสียเงินเป็นจำนวนมาก และก่อปัญหาให้กับสังคมโดยการลักทรัพย์ของผู้อื่น หรือทำให้เกิดการขาดสติร่างกายอ่อนแอ เจ็บป่วยต้องเป็นภาระต่อส่วนรวม รัฐบาลต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมาก เพื่อป้องกันปราบปรามและบำบัดผู้เสียหายเสพติดเหล่านี้ นอกจากนี้ชุมชนในเขตเทศบาลยังมีปัญหาโจรผู้ร้ายลักทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย ฆ่าผู้อื่น ข่มขืน นื้อ โกง หรือการทำลายทรัพย์สินของทางราชการ เช่น ขว้างปาหลอดไฟ ทูบโทรศัพท์สาธารณะ หรือบางชุมชนขาดความสามัคคีมีความเป็นอยู่แบบตัวใครตัวมัน บางครั้งถึงขั้นทะเลาะเบาะแว้งกัน

2.2 การดำเนินงานชุมชนย่อยในเขตเทศบาล

ตามแผนแม่บทมหาดไทย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2530-2534 แผนงานย่อยพัฒนาองค์การ และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กำหนดให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นทุกรูปแบบ ส่งเสริมให้ชุมชนเมืองจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนขึ้น โดยการรวมตัวกันของประชาชนในชุมชน และให้กำหนดทุกรูปแบบชุมชนย่อยขึ้นเพื่อความเหมาะสมกับการแก้ไขสภาพปัญหาของชุมชน กรรมการปกครอง ได้กำหนดรูปแบบเรื่องการจัดตั้งชุมชนย่อย ดังนี้

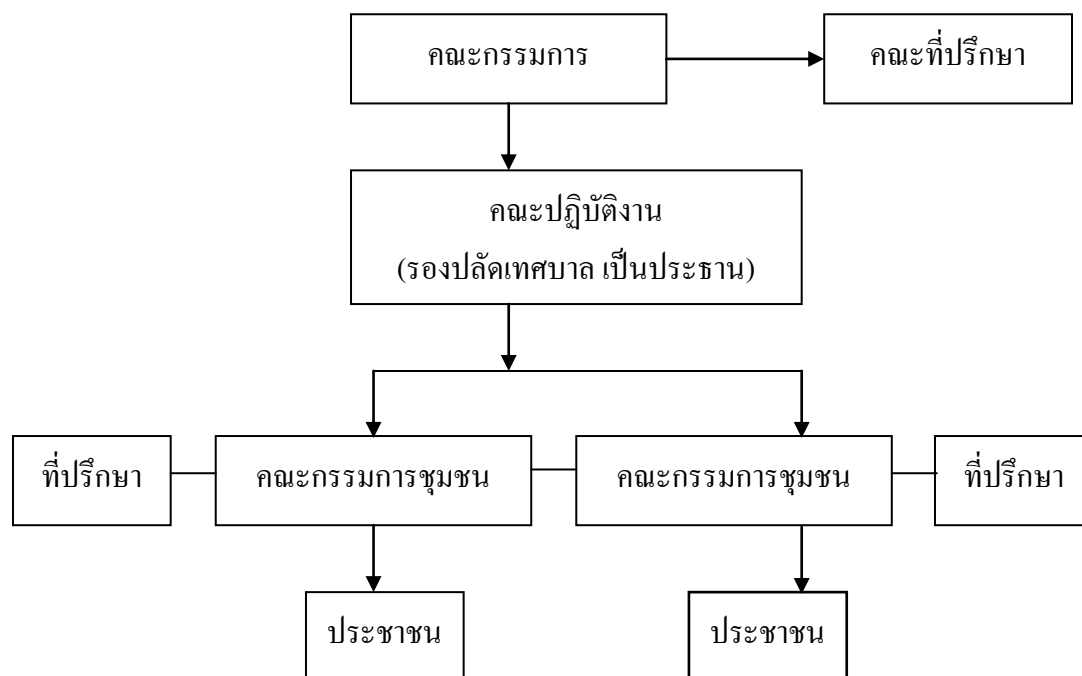
1. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานให้ชัดเจน และแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการชุดหนึ่งเพื่ออำนวยการ ประสานงาน และให้การสนับสนุนการดำเนินงานของชุมชนย่อย และมีที่ปรึกษาตามความจำเป็นและเหมาะสม
2. พิจารณาชุมชนที่เห็นสมควรหรือที่ชุมชนร้องขอให้มีการจัดตั้งเพื่อเป็นตัวแทนชุมชน
3. แบ่งชุมชนย่อยตามสภาพพื้นที่หรือแนวถนน หรืออาคารเรือนแถวตามความเหมาะสม
4. สำรวจข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ในชุมชนย่อยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การบริการพื้นฐานและด้านการเมือง ทั้งนี้โดยใช้ จปฐ.เป็นเครื่องชี้วัด
5. ส่งเจ้าหน้าที่ของเทศบาล สุขาภิบาลออกไปประชาสัมพันธ์ในชุมชนย่อยเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเห็นความจำเป็น และความสำคัญที่ชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมร่วมกัน พัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน
6. ให้ประชาชนเลือกกรรมการชุมชนขึ้นเอง โดยเลือกจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้นๆ และให้กรรมการชุมชนเลือกที่ปรึกษาคณะกรรมการชุมชนตามสมควร
7. ให้เทศบาล สุขาภิบาลประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการชุมชนและที่ปรึกษาชุมชนสำหรับเทศบาลและสุขาภิบาล ที่ได้จัดตั้งชุมชนไว้แล้ว ทั้งที่ได้จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนแล้ว หรือ

ยังไม่ได้จัดตั้งชุมชน ให้เทศบาลและสุขาภิบาลนั้นๆ ดำเนินการต่อไปให้ครบวงจรการดำเนินงาน จัดตั้งชุมชนย่อยที่กำหนดไว้แล้ว

2.3 โครงสร้างองค์กรของคณะกรรมการชุมชน

ในการจัดกลไกการพัฒนาชุมชนย่อยให้เป็นรูปธรรมและสามารถปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลให้บรรลุ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จึงกำหนดแนวทางปฏิบัติในการจัดตั้งชุมชนย่อยเทศบาล และสุขาภิบาล ดังนี้ หนังสือที่ มท 0413/ว 1553 ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2530 และหนังสือที่ มท 0413/ว 398 ลงวันที่ 18 มีนาคม 2531 เรื่องการจัดตั้งชุมชนย่อยเพื่อพัฒนาเทศบาลและสุขาภิบาล และหนังสือที่ มท 0413/ว 942 ลงวันที่ 7 กรกฎาคม 2531 เรื่องการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชนย่อย โดยให้เทศบาลดำเนินการจัดตั้งชุมชนย่อยให้เต็มเขตเทศบาล ให้ชุมชนย่อยแต่ละชุมชนตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อรับผิดชอบการดำเนินงานของชุมชนย่อยแต่ละด้าน เช่น ฝ่ายสาธารณสุข ฝ่ายพัฒนา ฝ่ายป้องกัน เป็นต้น และแต่งตั้งให้พนักงานเทศบาลเป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการแต่ละชุมชน

โดยมีโครงสร้างและรายละเอียดดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 องค์กรในการพัฒนาชุมชนย่อย

ที่มา หนังสือสั่งการเรื่องการจัดตั้งชุมชนย่อยเพื่อพัฒนาเทศบาลและสุขาภิบาล

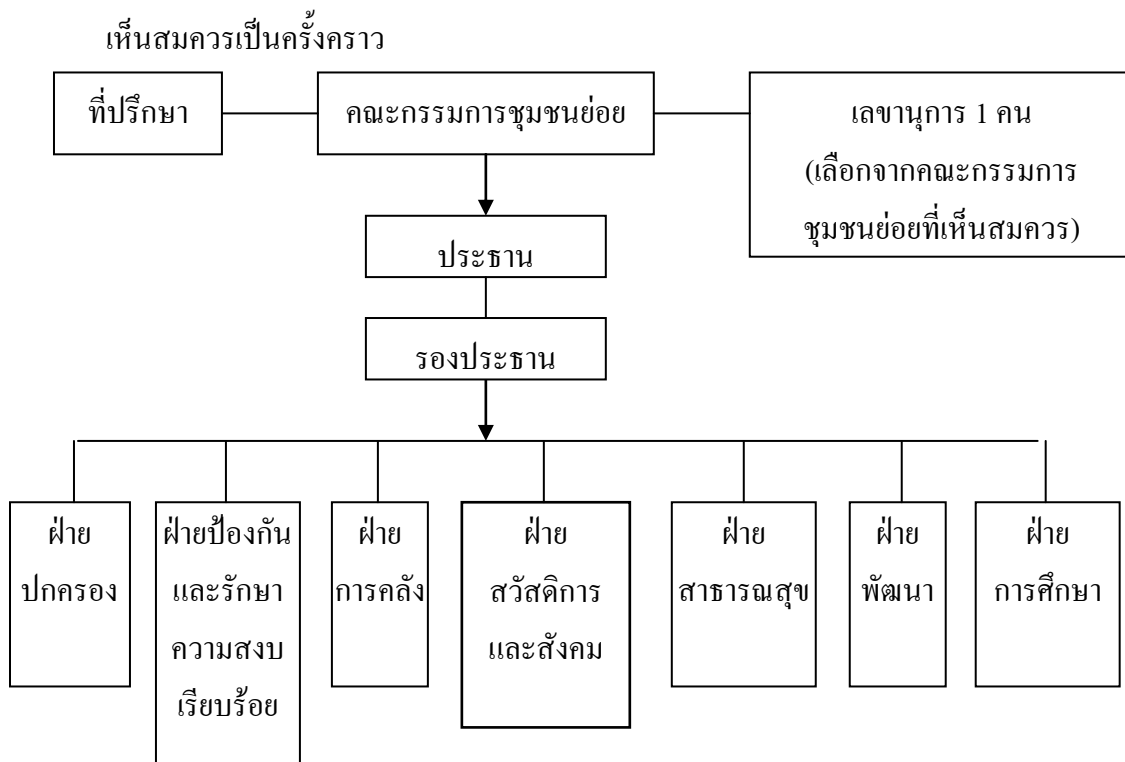
ที่ มท 0413/1553 ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2530

คณะกรรมการอำนวยการ แต่งตั้งโดยนายกเทศมนตรี ประกอบด้วย

1. นายกเทศมนตรี	ประธาน
2. เทศมนตรี	รองประธาน
3. ผอ.กองหรือหน.ฝ่าย	กรรมการ
4. ผู้แทนภาคเอกชนหรือผู้ทรงคุณวุฒิตามที่เห็นสมควร	กรรมการ
5. ปลัดเทศบาล	กรรมการและเลขานุการ
6. รองปลัดเทศบาล	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการอำนวยการ มีหน้าที่

- กำหนดนโยบายและแผนดำเนินงาน
- ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน
- ประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
- แก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน
- แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อเชื่อมการปฏิบัติงานของกรรมการชุมชน และเทศบาลที่เห็นสมควรเป็นครั้งคราว

ภาพประกอบ 2 รูปแบบคณะกรรมการชุมชนย่อย

ที่มา หนังสือสั่งการการจัดตั้งชุมชนย่อยเพื่อการพัฒนาเทศบาลและสุขาภิบาล

ที่ มท 0413/398 ลงวันที่ 18 มีนาคม 2531

คณะกรรมการชุมชนย่อย ประชาชนเป็นผู้ออกเสียงเลือกตั้งมีจำนวน 5 - 9 คน และคณะกรรมการชุมชนย่อยที่ได้รับการเลือกตั้ง จะออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งประธานกรรมการ และรองประธานกรรมการ ส่วนที่เหลือก็จะรับผิดชอบเป็นประธานฝ่ายต่างๆ ทั้ง 7 ฝ่าย และกรรมการคนหนึ่งอาจทำหน้าที่หลายฝ่ายได้

คณะกรรมการชุมชนย่อย มีหน้าที่

1. เป็นผู้นำและแกนกลางในการพัฒนาชุมชน
2. แก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน
3. เสนอแผนงาน โครงการเพื่อขอความช่วยเหลือจากเทศบาล
4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมความสำนึกและร่วมใจกันพัฒนา
5. ส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามและสร้างความสามัคคีในชุมชน
6. ดำเนินการอื่นๆ ตามที่เห็นสมควร

3. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

3.1 ความหมายของบทบาท (Role)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 453) ได้ให้ความหมายของบทบาท หมายถึง การกระทำหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ เช่น บทบาทของครู บทบาทของพ่อแม่ บทบาทจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือการแสดงออกทางความคิดหรือคาดหวังเมื่ออยู่ใต้สถานการณ์ทางสังคม

คำว่า “บทบาท” ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้จำนวนมาก ดังนี้
ราชบัณฑิตยสถาน (2532:315) ได้ให้ความหมายไว้ว่า บทบาทคือการทำหน้าที่หรือพฤติกรรมที่สังคมกำหนด และคาดหวังให้บุคคลกระทำ

ทิตยา สุวรรณชฎ (2510: 9) ได้อธิบายว่าบทบาทเป็นลักษณะของพฤติกรรมที่กำหนดโดยฐานะตำแหน่ง และแบ่งบทบาทออกเป็น

1. บทบาทตามอุดมคติ (ideal role) หรือบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมควรปฏิบัติ
2. บทบาทที่ปฏิบัติจริง (actual role) หรือบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมจะต้องปฏิบัติจริง

โดยอธิบาย “บทบาทที่ปฏิบัติจริง” ว่าเป็นผลรวมของบทบาทตามอุดมคติและปฏิกิริยาของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของบทบาททางสังคม ทิตยา สุวรรณชฎ (2510 :43) เห็นว่า มีลักษณะดังนี้

1. สถานภาพ (Status) อยู่จริงในทุกสังคม และมีอยู่ก่อนที่ตัวคนจะเข้าไปครอง
2. มีบทบาทที่ควรจะเป็น (Ought to role) ประจำอยู่ในแต่ละตำแหน่ง
3. วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ในสังคมนั้นๆ เป็นส่วนหนึ่งซึ่งสำคัญใน

การกำหนดฐานะ ตำแหน่งและบทบาทที่ควรจะเป็น

4. การที่คนเราจะทราบถึงฐานะ ตำแหน่ง และบทบาทนั้น ได้มาจากสังคมการล์ (socialization) ในสังคมนั้นๆ

5. บทบาทที่ควรจะเป็นนั้นไม่แน่นอนเสมอว่า จะเหมือนกับพฤติกรรมจริงๆ ของคนที่ฐานะตำแหน่งอื่นๆ เพราะพฤติกรรมจริงๆ นั้น เป็นผลของปฏิกิริยาของคนที่ครองฐานะตำแหน่งที่มีต่อบทบาทที่ควรจะเป็นบุคลิกภาพของตนเอง และบุคลิกภาพของผู้อื่นที่เข้ามาร่วมในพฤติกรรม และเครื่องกระตุ้น (stimulus) ที่อยู่ในเวลาและสถานที่ที่เกิดการติดต่อทางสังคม

ไพบุลย์ ช่างเรียน (2516 : 29-30) ได้ให้ความหมายของบทบาทว่าบทบาทโดยทั่วไปนั้น สามารถพิจารณาความหมายได้ 2 นัย คือ

นัยแรก พิจารณาในด้านโครงสร้างสังคม (social structure) บทบาทจะหมายถึงตำแหน่งทางสังคมที่มีชื่อเรียกต่างๆ ซึ่งแสดงลักษณะโดยคุณสมบัติและกิจกรรมของบุคคลที่ครองตำแหน่งนั้น

อีกนัยหนึ่ง พิจารณาความหมายบทบาทในเรื่องการปะทะสังสรรค์ทางสังคม (social interaction) ว่าหมายถึง ผลสืบเนื่องที่มีแบบแผนการกระทำที่เกิดจากการเรียนรู้ของบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์แห่งการปะทะสังสรรค์นั้น

ดังนั้น ตามนัยแรกบทบาทเป็นการจำแนกชนิดของบุคคลที่อยู่ในสังคม ซึ่งอยู่จำแนกโดยคุณสมบัติ และพฤติกรรมของเขามีต่อทัศนสถาน ส่วนตามนัยหลังบทบาทเป็นวิธีการแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่สังสรรค์กันนั้นว่าจะปฏิบัติอย่างไร หรือคาดว่าคนอื่นจะปฏิบัติต่อตนอย่างไร

อาานนท์ อาภาภิรม (2516 : 24) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เมื่อบุคคลดำรงตำแหน่งในสังคมหรือกลุ่มคน/บุคคลนั้นย่อมต้องแสดงบทบาทตามตำแหน่งนั้นๆ เพราะฉะนั้น สถานภาพและบทบาทจึงเป็นสิ่งควบคู่กันไป บทบาทหรือการปฏิบัติหน้าที่ย่อมขึ้นอยู่กับบุคคลที่เข้าดำรงตำแหน่งนั้นๆ ดังนั้นบทบาทจึงเป็นรูปการที่เคลื่อนไหว หรือรูปการทางพฤติกรรมของตำแหน่ง ความแตกต่างระหว่างบทบาทและตำแหน่งที่เกิดขึ้นนั้น ก็เพราะว่าตำแหน่งเป็นแนวคิดทางสังคมวิทยา (sociological concept) ส่วนบทบาทนั้น เป็นแนวคิดทางจิตวิทยาสังคม (social psychology) เพราะฉะนั้น บทบาทจึงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอในเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงใหม่ที่มาดำรงตำแหน่งนั้น

สุพัตรา สุภาพ (2519 : 29) ได้ให้ความหมายไว้ว่า บทบาทคือการปฏิบัติตามสิทธิ และหน้าที่ของสถานภาพ (ตำแหน่ง) เช่น ตำแหน่งพ่อจะมีบทบาทคือเลี้ยงลูก ส่งตำแหน่งครู บทบาทคือการสั่งสอนลูกศิษย์ นอกจากนี้ ยังกล่าวไว้ว่าบทบาทจะช่วยให้บุคคลมีพฤติกรรม อย่างมีประสิทธิภาพ และบทบาทกำหนดความรับผิดชอบของงานต่างๆ ที่ปฏิบัติ

ภิญโญ สาธร (2521 : 283) ให้ความเห็นว่า บทบาท หมายถึง ความมุ่งหวังที่ บุคคลอื่นคาดว่า บุคคลในตำแหน่งหนึ่งควรกระทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา ในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง และบทบาทหน้าที่ควบคู่อยู่กับตำแหน่งบุคคลดำรงอยู่เสมอ

เลวินสัน (ศรีัญญา บรมัตต์ 2546 :14-15) ได้กล่าวความหมายของบทบาทไว้ 3 ประการดังนี้

1. บทบาท หมายถึง ปทัสถาน ความมุ่งหวัง ข้อห้าม ความรับผิดชอบและอื่นๆ ที่มีลักษณะในทำนองเดียวกัน ซึ่งผูกพันอยู่กับตำแหน่งทางสังคมที่ให้ค่านึงถึงบุคคลน้อยที่สุด แต่มุ่งไปถึงการบ่งชี้ถึงหน้าที่อันควรกระทำ

2. บทบาท หมายถึง การกระทำของบุคคลแต่ละคนที่กระทำโดยให้สัมพันธ์กับ โครงสร้างทางสังคม หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า แนวทางอันบุคคลพึงกระทำเมื่อตนดำรงตำแหน่ง นั้นๆ นั้นเอง

3. บทบาท หมายถึง ความเป็นไปของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งนั้น

สัจญา สัจญาวิวัฒน์ (2538 : 133-134) สรุปไว้ว่า ทฤษฎีบทบาทนั้นเป็นการ กล่าวถึงลักษณะของสังคมมนุษย์และลักษณะของปัจเจกชนอันเป็นองค์ประกอบสำคัญของสังคม มนุษย์ และย้ำให้เห็นว่าตัวเชื่อมระหว่างสังคมและมนุษย์นั้นก็คือบทบาท (role) นั้นเอง และกล่าว ไว้ว่าบทบาทมี 3 ประเภทด้วยกัน คือ

1) บทบาทตามใบสั่ง (Perdscribed Roles) บทบาทประเภทนี้เพ่งเล็งที่การปฏิบัติ ตามความคาดหวังของแต่ละสถานภาพ ตัวคนและทักษะในการแสดงบทบาทหน้าที่ต้องปรับตัว ให้เข้ากับ ความคาดหวังของสถานภาพนั้นๆ การวิเคราะห์บทบาทประเภทนี้ ตรงระดับการยอมรับ ปฏิบัติตามความคาดหวังของตำแหน่งที่บุคคลเข้าครอบครอง

2) บทบาทตามใจ (Subjective Role) บทบาทประเภทที่สองเพ่งไปยังจุดที่ว่าความ คาดหวังต่างๆ จะต้องผ่านอัตรา หรือตัวตนเสียก่อนแล้วจึงมีการปฏิบัติขณะที่ผ่านตัวตนเองตัว คนที่จะกลั่นกรองพิจารณาเลือกสรร เลือกคนพลิกเพลงความคาดหวังนั้น ให้เหมาะสมกับคน จุดสนใจของการวิเคราะห์ จึงอยู่ที่แบบหรือสไตล์ของแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร

3) บทบาทจริง (Enacted Role) บทบาทประเภทนี้คือพฤติกรรมจริงของปัจเจกชน หลังจากผ่านขั้นตอน 2 ขั้นตอนข้างต้นมาแล้ว หากจะดูพฤติกรรมเปิดเผยก็จะดูความซับซ้อนหรือ

โครงข่ายเชื่อมโยงของพฤติกรรมที่แสดงออกมาให้เห็น ถ้าพุ่งไปที่บทบาทเปิดเผยจุดการวิเคราะห์ ก็จะพุ่งในตัวคาดหวัง หรือการตีความคาดหวังตามสถานภาพนั้นๆ

พัชนี วรกวิน (2528 อ้างถึงใน ชกะมาศ จิระอภิรักษ์ 2548 : 10) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมให้บุคคลสามารถแสดงบทบาท ได้ดีและถูกต้องจะต้องประกอบด้วยปัจจัยสำคัญคือ

- 1) ความต้องการ (Need) ซึ่งเป็นแรงจูงใจในการทำงาน เพื่อสนองความต้องการของผู้แสดงบทบาทให้เป็นที่ยอมรับต่อองค์กรหรือสังคม
- 2) การสื่อสาร (Communication) ได้แก่การติดต่อ การประสานงาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในบทบาทได้ชัดเจนไม่คลุมเครือ
- 3) การคล้อยตาม (Comformity) เป็นปัจจัยที่ทำให้บทบาทผู้แสดงไม่เกิดความขัดแย้งในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมในการปฏิบัติหน้าที่เป็นปกติสถานของกลุ่มหรือสังคม
- 4) ความสามารถ (Ability) เป็นปัจจัยที่สร้างบทบาทของผู้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจน (Manifest role) เพื่อความสำเร็จของงาน

สรุปความหมายของบทบาท ว่าเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ บทบาทเป็นส่วนที่แยกไม่ออกและผนึกติดอยู่กับฐานะตำแหน่งซึ่งถูกกำหนด โดยวัฒนธรรมของแต่ละสังคม และด้วยการอบรมสั่งสอน ถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคมมายังคนที่เป็นสมาชิกของสังคมอันเป็นผลให้ทุกคนในสังคมมีรูปแบบโครงสร้างของบทบาท (Stereotype of Behavior) ของตำแหน่งในแบบทำนองเดียวกันซึ่งบทบาทจะเป็นตัวกลางระหว่างสังคมกับบุคคลแต่ละคนที่อยู่ในสถานการณ์ บทบาทของบุคคลจะแตกต่างกันออก

4. แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ

ไวท์เฮด (Whitehead, 1963 : 68 อ้างถึงใน ภิญโญ สาร 2521: 149) กล่าวว่าผู้นำคือบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากคนอื่นๆ ในกลุ่ม และเป็นบุคคลที่สามารถช่วยเหลือผู้อื่นในสิ่งที่ผู้อื่นร้องขอ สามารถชี้แนะหนทางให้ผู้อื่นทำตาม โดยผู้ตามให้ความเชื่อฟัง

เบอร์ดี (Berdy, 1972 : 43-46 อ้างถึงใน ภิญโญ สาร 2521:150) กล่าวว่าผู้นำคือบุคคลที่สามารถชักจูงให้คนอื่นปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ ทำให้ผู้ตามมีความเชื่อมั่นในตัวเอง สามารถช่วยคลี่คลายความตึงเครียดต่างๆ ลงได้ สามารถนำกลุ่มให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งเอาไว้

พจน์ พรหมจิตต์ (2536 อ้างถึงใน พศิน ชูเมือง 2553 : 24-25) ได้สรุปคุณลักษณะที่สำคัญของผู้นำไว้ดังนี้

1. ความคิดริเริ่ม ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มของตนเอง มีการตัดสินใจและมีแนวคิดชัดเจนในข้อเสนอของผู้อื่นได้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน
2. ความใกล้ชิดกับสมาชิก ผู้นำที่ดีจะต้องเข้ากับสมาชิกในกลุ่มได้ ทำตัวสนิทสนมกับทุกคน วางตัวเป็นกันเองกับสมาชิก จะช่วยให้ความเป็นผู้นำแน่นหนาขึ้น
3. ความเป็นตัวแทนของกลุ่ม ผู้นำจะต้องปกป้องกลุ่ม ป้องกันและต่อสู้เพื่อผลประโยชน์ของสมาชิกในกลุ่มของตน
4. การสมานไมตรี และสร้างสามัคคีธรรม หมายถึง การสนับสนุนการสร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นในกลุ่ม การลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างสมาชิกของกลุ่ม การส่งเสริมให้สมาชิกปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มได้ดีขึ้น
5. การแบ่งงาน ผู้นำที่ดีจะต้องสามารถกำหนดลักษณะงานทั้งของตนเอง และของสมาชิกในกลุ่มได้อย่างชัดเจน และสามารถเข้าใจในความสัมพันธ์ของงานแต่ละส่วนที่สมาชิกแต่ละคนทำ
6. การบังคับบัญชา ผู้นำสามารถห้ามการกระทำบางประการของสมาชิกในกลุ่มที่เห็นสมควรห้าม หยุดการกระทำของกลุ่มได้เมื่อต้องการ การใช้ความเด็ดขาดในการตัดสินใจลงโทษผู้กระทำความผิดของกลุ่มได้
7. การติดต่อสื่อสาร ผู้นำที่ดีจะต้องคอยให้ข่าวสารและรับรู้ข่าวสารของสมาชิกจัดให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกัน ตลอดจนเป็นผู้ที่รับรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของกิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินไปในกลุ่มของตนอยู่ตลอดเวลา
8. การยอมรับ การที่ผู้นำแสดงการยอมรับหรือไม่ยอมรับ รวมทั้งการอนุมัติและไม่อนุมัติการกระทำของสมาชิกกลุ่ม
9. ผลงาน ผู้นำจะต้องเป็นผู้กำหนดระดับของผลงานของมวลสมาชิกและของกลุ่มเป็นส่วนร่วม ผู้นำที่ดีจะต้องสนับสนุนให้สมาชิกใช้ความมานะพยายาม เพื่อผลงานที่ดีกว่ามากกว่าสูงกว่าเสมอ
10. การตัดสินใจ ผู้นำที่ดีจะต้องตัดสินใจได้ และกล้าที่จะตัดสินใจ โดยเฉพาะเมื่อได้พิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบในเรื่องรายนั้นๆ พอสมควรแล้ว
11. การเคารพในความคิดของผู้อื่น ผู้นำที่ดีไม่ควรถืออำนาจในงาน ความคิดเห็นของแต่ละคนนั้นมีคุณค่า ควรรู้จักใช้วิธีรับพิจารณาความคิดเห็นด้วยใจเป็นธรรม นอกจากจะเป็นผลดีต่องานในแง่ที่ได้รับความเห็นอย่างดีจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังมีผลต่อการสร้างความสัมพันธ์อันดียิ่งในระหว่างผู้ที่ทำงานร่วมกันอีกด้วย

12. การรู้จักผู้ร่วมงาน หมายถึง การรู้จักสมาชิกของกลุ่มแต่ละคนอย่างจริงจังในทุกแง่ทุกมุม รู้ถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติของแต่ละคน เพื่อที่ได้มอบหมายให้แต่ละคนได้ทำงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเองได้

13. ความเสียสละ ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักเสียสละความสุข ความสบาย ความพอใจส่วนตัว เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

14. ความสามารถ ผู้นำที่ดีจะต้องมีความสามารถเหนือสมาชิกในกลุ่มในวิชาการบางแขนง และในความสามารถด้านอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับด้านวิชาการบ้างตามสมควร เช่น ความสามารถในการพิจารณาของคน ความสามารถในการเข้าใจคน เป็นต้น.

สรุป ผู้นำ บุคคลที่มีอำนาจเหนือบุคคลอื่นในกลุ่ม เป็นที่ยอมรับและเชื่อฟังของสมาชิกในกลุ่มที่จะปฏิบัติตามความคิดเห็นหรือคำสั่ง สามารถให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสิ่งที่ผู้อื่นร้องขอ และบรรยากาศของการเป็นผู้นำในองค์กรใดองค์กรหนึ่ง เป็นปัจจัยผันแปรอันหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

5. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ

Maslow (อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุขทวีทรัพย์ 2549: 36) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการของมนุษย์ และมีความเห็นว่า มนุษย์มีความต้องการหลายระดับโดยเรียงจากลำดับที่ต่ำกว่าไปหาลำดับที่สูงกว่า ซึ่งเมื่อใดความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้ว มนุษย์ก็เลื่อนไปมีความต้องการในลำดับขั้นสูงขึ้นไป ลำดับความต้องการจะมีอยู่ 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการเกี่ยวกับพื้นฐานของมนุษย์ (Basis Need) ในการดำรงชีวิตอยู่อันได้แก่ ความต้องการในปัจจัยสี่ที่ทำให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่รอดได้ เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety needs) ความต้องการนี้เป็นสิ่งสำคัญ เมื่อความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ก็จะเข้ามามีบทบาทต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ความต้องการนี้จะเกี่ยวกับทางด้านร่างกายและความปลอดภัยจากอันตราย เพื่อจะทำให้ชีวิตเรามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เช่น ความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนการได้รับการคุ้มครอง ปกป้องตามการคุกคามทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงความมั่นคงในการทำงานด้วย

3. ความต้องการทางสังคม (Social needs) เป็นความต้องการที่ได้ผ่านความต้องการขั้นที่ 1 และที่ 2 ที่ได้รับการตอบสนองมาแล้ว มนุษย์ก็จะเริ่มมีความต้องการทางสังคม ทำให้เป็นที่ยอมรับของสังคม โดยการเข้าเป็นสมาชิกขององค์กรต่างๆ หวังที่จะให้ได้รับการยอมรับ ความรัก ความเป็นมิตร ความรู้สึกที่มีพรรคพวก ความรู้สึกเป็นเจ้าของ ความรู้สึกมีส่วนร่วมและอยู่ร่วมกัน ความต้องการที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กรต่างๆ จะคบหาสมาคมกับบุคคลอื่นๆ เพื่อให้สังคมตอบสนองต่อความต้องการของตน

4. ความต้องการได้รับการยกย่องทางสังคม (Esteem needs) เมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองความต้องการทางสังคม ก็จะมุ่งหาทางสนองความต้องการในลำดับที่สูงขึ้นไปอีก เป็นความต้องการได้รับการยกย่องนับถือตน และรู้สึกว่าตนเองมีค่า ให้คนอื่นยกย่องให้เกียรติ เห็นความสำคัญของตน และต้องการมีชื่อเสียงดีเด่นดังในสังคม ต้องการให้ดีเด่นกว่าบุคคลอื่นในสังคมเดียวกัน ต้องการยกระดับสถานภาพของตนให้สูงยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความมั่นใจ และภาคภูมิใจในความรู้ ความสามารถของตนเองมากยิ่งขึ้น

5. ความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต (Self actualization needs) เป็นความต้องการขั้นสุดท้ายและเป็นความต้องการขั้นสูงสุดในชีวิตของมนุษย์ คือความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จตามความนึกคิดหรือนึกฝันที่อยากจะประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตนเองต้องการหรือเป็นความปรารถนาสูงสุด ซึ่งความต้องการขั้นสุดท้ายที่บุคคลแต่ละคนอาจจะไปสู่จุดมุ่งหมาย แต่บางคนอาจจะไปไม่ถึงจุดมุ่งหมายในชีวิตก็เป็นได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับศักยภาพของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ

6. . แนวคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการชุมชนเทศบาลเมืองสิงหนคร

เทศบาลเมืองสิงหนครได้ออกระเบียบเทศบาลเมืองสิงหนครว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชนพ.ศ.2550เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสิงหนครซึ่งในระเบียบได้กล่าวถึงสาระสำคัญดังต่อไปนี้

“เทศบาล” หมายถึง เทศบาลเมืองสิงหนคร

“ชุมชน” หมายถึง ชุมชนที่เทศบาลจัดตั้งขึ้นหรือประชาชนร้องขอให้มีการจัดตั้งขึ้น โดยนายกเทศมนตรีเป็นผู้ประกาศจัดตั้งขึ้น

“สมาชิกชุมชน” หมายถึง ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนภายในเขตเทศบาล

“คณะกรรมการสรรหา” หมายถึง คณะกรรมการทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือกผู้สมัครที่เข้ารับการคัดเลือกเป็นคณะกรรมการชุมชน โดยได้รับการแต่งตั้งจากนายกเทศมนตรี

“คณะกรรมการชุมชน” หมายถึง ผู้ที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกเพื่อเป็นตัวแทนของชุมชนต่างๆ ภายในเขตเทศบาล และได้รับการแต่งตั้งจากนายกเทศมนตรี ให้ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการชุมชน

“นายกเทศมนตรี” หมายถึง นายกเทศมนตรีเมืองสิงหนคร หรือรองนายกเทศมนตรีที่นายกเทศมนตรีมอบหมายให้กระทำการแทน

“ปลัดเทศบาล” หมายถึง ปลัดเทศบาลเมืองสิงหนครหรือรองปลัดเทศบาล ที่ปลัดเทศบาลมอบหมายให้กระทำการแทน

“เจ้าหน้าที่” หมายถึง พนักงานเทศบาล หรือลูกจ้างของเทศบาลที่นายกเทศมนตรีแต่งตั้ง

“วิทยากรชุมชน” หมายถึง พนักงานเทศบาล หรือลูกจ้าง พนักงานจ้างของเทศบาลเมืองสิงหนคร โดยได้รับการประกาศแต่งตั้งจากนายกเทศมนตรี

วัตถุประสงค์

ให้มีการจัดตั้งและประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการชุมชนเป็นตัวแทนของภาครัฐเพื่อทำหน้าที่พัฒนาและประสานงานกับเทศบาล หรือทางราชการและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยในการดำเนินการของคณะกรรมการชุมชน ให้อยู่ในวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(1) สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้อาศัยอยู่ในชุมชน ดำเนินการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจ สังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น

(2) ส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนชุมชนและการใช้ทรัพยากรในชุมชน ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาให้มากที่สุด

(3) ส่งเสริมให้รู้จักสิทธิ และหน้าที่ตามระบอบประชาธิปไตยแก่ชุมชน

(4) ส่งเสริมให้เข้าใจความจำเป็นพื้นฐาน ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการในชุมชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน

เทศบาลประกาศจัดตั้งชุมชนขึ้นภายในเขตเทศบาล ตามลักษณะที่กำหนดขอบเขตพื้นที่ของชุมชน ตามระเบียบนี้ให้ถือความสะดวกแก่การปกครองดูแลการพัฒนาชุมชนเป็นประมาณ ในการที่จะกำหนดขอบเขตพื้นที่ของชุมชนต่างๆ ให้พิจารณาแบ่งเขตชุมชน ตามสภาพพื้นที่หรือแนวถนน หรือแม่น้ำลำคลอง หรืออาคารเรือนแถวเดียวกัน หรือมีลักษณะเป็นพื้นที่เดียวกัน หรือตามความเหมาะสม โดยได้รับความเห็นชอบจากนายกเทศมนตรีการประกาศจัดตั้งชุมชนขึ้นใหม่ ต้องระบุชื่อของชุมชน ขอบเขต อาณาบริเวณของชุมชนให้ชัดเจน

คณะกรรมการสรรหา

คณะกรรมการสรรหาคณะหนึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 9 คน โดยนายกเทศมนตรีแต่งตั้งจากบุคคล ดังต่อไปนี้

- (1) รองนายกเทศมนตรีเมืองสิงหนครที่นายกเทศมนตรีมอบหมายเป็นประธาน ปลัดเทศบาลเลขานุการผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคมเทศบาลเมืองสิงหนคร
- (2) ประธานกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสิงหนคร ซึ่งคัดเลือกกันเองให้เหลือ 3 คน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่เทศบาลเมืองสิงหนครกำหนด
- (3) ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน จำนวน 1 คน ด้านกฎหมาย จำนวน 1 คน และด้านวิทยาศาสตร์ หรืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 คน

คณะกรรมการสรรหามีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกเพื่อสรรหากรรมการชุมชนโดยให้ถือเสียงข้างมากของคณะกรรมการสรรหาในที่ประชุมเป็นเกณฑ์ และให้กรรมการหนึ่งคนมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน หากมีเสียงเท่ากันให้ประธานกรรมการสรรหาออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงชี้ขาดและในขณะที่พิจารณาสรรหาต้องมีองค์ประชุมไม่น้อยกว่า สองในสามส่วนของคณะกรรมการ

คณะกรรมการชุมชน

กรรมการชุมชนได้มาจากการพิจารณาสรรหาของคณะกรรมการสรรหาและประชาคมได้ให้การรับรอง โดยให้นายกเทศมนตรีจัดให้มีการประชาคมเพื่อรับรองคณะกรรมการชุมชนของแต่ละชุมชน โดยให้ประชาคมรับรองในภาพรวมของคณะกรรมการชุมชนทั้งหมด มติในการรับรองกรรมการชุมชนให้ถือเสียงข้างมากของที่ประชุมในแต่ละชุมชนเป็นเกณฑ์

คุณสมบัติผู้มีสิทธิสมัครเป็นคณะกรรมการชุมชน

- (1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์
- (3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในชุมชนนั้นๆ ไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันที่รับสมัคร
- (4) อ่านออกและเขียนหนังสือภาษาไทยได้
- (5) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

(6) เป็นบุคคลที่ประกอบอาชีพโดยสุจริต เป็นผู้เสียสละและตั้งใจจริงมีความรับผิดชอบและอุทิศเวลาเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

- (7) ไม่เป็นบุคคลทุพพลภาพจน วิกจริต จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (8) ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- (9) ไม่ติดยาเสพติดให้โทษหรือไม่เป็นโรคติดต่ออย่างร้ายแรง

คณะกรรมการชุมชนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันที่ได้รับการประกาศแต่งตั้งจากนายกเทศมนตรี ให้กรรมการชุมชนในแต่ละชุมชนประชุมเพื่อพิจารณาคัดเลือกประธานกรรมการชุมชนด้วยวิธีลงมติผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการชุมชนต้องได้เสียงข้างมากในที่ประชุมกรณีเสียงเท่ากันให้ผู้ที่มียุสสูงสุดในที่ประชุมเป็นผู้ชี้ขาด ทั้งนี้ต้องมีองค์ประชุมไม่น้อยกว่าสองในสาม

ให้ประธานชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นประธานในที่ประชุมเพื่อคัดเลือกกรรมการชุมชนในฝ่ายต่างๆ และให้มีอำนาจคัดเลือกเลขาธิการ ได้โดยตรงจากนั้นให้นำเสนอนายกเทศมนตรีเพื่อประกาศแต่งตั้ง

ตำแหน่งของคณะกรรมการชุมชน

ประกอบด้วยตำแหน่งต่างๆ ดังนี้

- (1) ประธานชุมชน
- (2) รองประธาน
- (3) เลขานุการ
- (4) เภรัญญิก
- (5) นายทะเบียนและพัสดุ
- (6) กรรมการฝ่ายปฏิคม
- (7) กรรมการฝ่ายสาธารณสุข

- (8) กรรมการฝ่ายการศึกษา และวัฒนธรรม
- (9) กรรมการฝ่ายปกครอง
- (10) กรรมการฝ่ายพัฒนา
- (11) กรรมการฝ่ายคลัง
- (12) กรรมการฝ่ายสวัสดิการสังคม
- (13) กรรมการฝ่ายกิจการประสานด้านการข่าว
- (14) กรรมการฝ่ายป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย

กรรมการชุมชน 1 คน อาจทำหน้าที่หลายฝ่ายและในแต่ละฝ่ายอาจจะมีกรรมการมากกว่า 1 คน ก็ได้ ทั้งนี้จะต้องไม่เกินจำนวนกรรมการชุมชน

หน้าที่ของคณะกรรมการชุมชน

- (1) บำรุงรักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
 - (2) เสริมสร้างความสามัคคีของผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชน เพื่อร่วมกันรับผิดชอบในหน้าที่ที่มีต่อตนเองและชุมชน
 - (3) ดำเนินการพัฒนาชุมชน ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน และระดมทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
 - (4) เสนอ แนะนำแนวทางการจัดทำแผนแม่บทในการพัฒนาแต่ละชุมชนให้แก่เทศบาล
 - (5) พิจารณาคัดเลือกผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ คนชรา เด็ก เพื่อเสนอให้เทศบาลช่วยเหลือ
 - (6) ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละชุมชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาล
 - (7) บำรุงรักษา ศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีในท้องถิ่น
 - (8) ส่งเสริมขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ศิลธรรม และประเพณีอันดีงาม
 - (9) ดูแลทรัพย์สินสาธารณะของชุมชน และของแผ่นดิน
 - (10) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - (11) ให้ความร่วมมือกับเทศบาลและหน่วยงานราชการ กรณีที่ขอความช่วยเหลือ
- ทุกๆ ด้าน

(12) เสนอแนะแนวทางทางการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในชุมชน ตลอดจนชี้แนะแนวทางการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในชุมชน ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการพัฒนาชุมชนของตน

(13) รับเรื่องราวร้องทุกข์ของคนในชุมชน กรณีที่สามารถแก้ไขปัญหาได้ให้ดำเนินการแก้ไขปัญหา หากไม่สามารถแก้ปัญหาได้ให้รายงานเทศบาลเพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไป

(14) เป็นผู้นำและแกนกลางในการพัฒนาชุมชนและแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน

(15) ดำเนินการอื่นๆ ตามสมควร หรือตามที่ได้รับมอบหมายจากเทศบาล

หน้าที่รับผิดชอบของคณะกรรมการชุมชนในตำแหน่งต่างๆ

1. ประธานกรรมการชุมชนมีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้

- (1) เป็นประธานในที่ประชุมคณะกรรมการชุมชน
- (2) ควบคุมดูแลติดตามผลการดำเนินงานของฝ่ายต่างๆ
- (3) จัด หรือสั่งให้มีการประชุมคณะกรรมการชุมชนเป็นประจำเดือนหรือตามความจำเป็นและเหมาะสม
- (4) เป็นผู้ชี้ขาดในกรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากัน
- (5) เป็นตัวแทนชุมชนนั้นๆ ในการดำเนินการหรือประสานงานในการดำเนินการ
- (6) ควบคุมตรวจสอบหลักฐานบัญชีรายการต่างๆ ของชุมชนให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
- (7) อื่นๆ ตามความเหมาะสม

2. รองประธานกรรมการชุมชน มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

- (1) ทำหน้าที่แทนประธานกรรมการชุมชน ในกรณีที่ประธานไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้
- (2) ช่วยเหลือประธานกรรมการชุมชนตามที่ประธานกรรมการชุมชนมอบหมาย
- (3) ช่วยเหลือประธานกรรมการชุมชนในการควบคุมตรวจสอบหลักฐานบัญชีรายการต่างๆ ของชุมชนให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

3. เลขานุการมีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

- (1) จัดเตรียม นัดหมายการประชุมคณะกรรมการชุมชนหรือการประชุมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- (2) จัดทำบันทึกการรายงานการประชุมต่อคณะกรรมการชุมชนและต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

(3) รับผิดชอบงานธุรการและงานสารบรรณของคณะกรรมการชุมชนและที่ได้รับมอบหมาย

(4) ดูแลรักษาเอกสารของคณะกรรมการชุมชน

(5) หน้าที่ความรับผิดชอบอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการชุมชนมอบหมาย

4. เจริญญิก มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

(1) เป็นผู้เก็บรักษาเงินและทรัพย์สิน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชนร่วมกับกรรมการอื่นที่คณะกรรมการชุมชนเห็นชอบไม่น้อยกว่า 2 คน

(2) การจ่ายเงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการชุมชน

(3) ทำบัญชีและรายจ่ายเงินของชุมชนให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

(4) ชี้แจงรายรับและรายจ่าย ต่อที่ประชุมคณะกรรมการชุมชนและประชาชนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

(5) รับผิดชอบร่วมกับกรรมการที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการชุมชนอย่างน้อย 2 คน เพื่อสามารถลงนามฝาก หรือถอนเงินในบัญชีของคณะกรรมการชุมชน

5. นายทะเบียนและพัสดุ มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

(1) จัดทำบัญชีผู้อยู่อาศัยในชุมชน ครอบครัว จำนวนประชากรในชุมชนให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

(2) จัดทำทะเบียน ควบคุมรักษาเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือพัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ของชุมชนตลอดจนการจัดการซ่อมแซม บำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่พร้อมและดีอยู่เสมอ

(3) ควบคุมการยืมเช่า หรือการบริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินของชุมชน และจัดทำหลักฐานไว้ให้ถูกต้องอยู่เสมอ

(4) หน้าที่ความรับผิดชอบอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

6. กรรมการฝ่ายปฏิคม มีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้

(1) ดูแลต้อนรับคณะบุคคลที่เข้าเยี่ยมชมการทำงานของคณะกรรมการชุมชน

(2) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข่าวสาร กิจกรรม และงานต่างๆ ในชุมชน

(3) หน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

7. กรรมการฝ่ายสาธารณสุข มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

(1) การดูแลรักษาความสะอาด

(2) การส่งเสริมสุขภาพอนามัย

(3) การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ

- (4) การรักษาพยาบาล
 - (5) การวางแผนครอบครัว
 - (6) การอนามัยแม่และเด็ก
 - (7) งานสาธารณสุขมูลฐาน
 - (8) สนับสนุนการปฏิบัติงานของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล
8. กรรมการฝ่ายศึกษาและวัฒนธรรม มีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้
- (1) บำรุง รักษา ศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีในท้องถิ่น
 - (2) ส่งเสริมการกีฬา
 - (3) จัดให้มีการเผยแพร่ความรู้ และข่าวสารให้คนในชุมชนอย่างทั่วถึง
 - (4) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในชุมชน
 - (5) จัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สนามกีฬา สนามเด็กเล่น สวนหย่อม สวนสาธารณะในชุมชน
 - (6) สนับสนุนการปฏิบัติงานของกองการศึกษาของเทศบาล
9. กรรมการฝ่ายปกครอง มีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้
- (1) ดูแลรักษาที่สาธารณะประโยชน์ สาธารณสมบัติของชุมชน
 - (2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน
 - (3) ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย ความเสมอภาคและเสรีภาพของประชาชน
 - (4) สนับสนุนการปฏิบัติงานของกองช่างและสำนักงานทะเบียนท้องถิ่นของเทศบาล
 - (5) ควบคุมดูแลเรื่องก่อสร้างที่พักอาศัย การกำหนดเลขบ้าน
 - (6) การส่งเสริมความสามัคคีของส่วนรวม
10. กรรมการฝ่ายพัฒนา มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้
- (1) การวางโครงการและการดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริมอาชีพของราษฎรในชุมชน
 - (2) การฝึกอบรม
 - (3) การขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐภาคเอกชนตามที่เห็นสมควร
11. กรรมการฝ่ายคลัง มีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้

- (1) ควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินของชุมชน
 - (2) จัดหารายได้สำหรับใช้ในกิจการของชุมชน
 - (3) ควบคุมดูแลการจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สินของชุมชน
12. กรรมการฝ่ายสวัสดิการสังคม มีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้
- (1) การสงเคราะห์ผู้ประสบสาธารณภัยตามความจำเป็น
 - (2) การสงเคราะห์ผู้ยากไร้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้
13. กรรมการฝ่ายกิจการประสานด้านข่าว มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้
- (1) รายงานข่าวด้านความมั่นคงและด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในชุมชน
 - (2) อื่นๆ ตามความเหมาะสม
14. กรรมการฝ่ายป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย มีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้
- (1) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
 - (2) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 - (3) สนับสนุนการปฏิบัติงานของงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาล

การประชุมและการลงมติ

เทศบาลเมืองสิงหนคร อาจจัดให้มีการประชามติใหญ่อย่างน้อยไตรมาสละ 1 ครั้ง ให้คณะกรรมการชุมชนจัดการประชุมอย่างน้อยเดือนละครั้งและให้วิทยากรชุมชนเข้าร่วมประชุมด้วยทุกครั้งการนัดประชุมต้องแจ้งให้คณะกรรมการทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วัน พร้อมทั้งจัดส่งวาระการประชุมให้คณะกรรมการทราบ ยกเว้นกรณีมีเรื่องด่วนที่จำเป็นต้องประชุมมติที่ประชุมให้ถือคะแนนเสียงข้างมาก หากคะแนนเท่ากันให้ประธานเป็นผู้ชี้ขาด

วิทยากรชุมชน

มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ให้คำแนะนำ เสนอแนะ ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับกิจการของคณะกรรมการชุมชน
- (2) ชี้แจง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง แนวทางปฏิบัติในทางวิชาการ
- (3) ช่วยประสานงานระหว่างคณะกรรมการชุมชนกับเทศบาล
- (4) ช่วยเหลือเลขานุการในการจัดทำรายงานการประชุมของคณะกรรมการชุมชน

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชูเกียรติ เปี่ยมศรี (2543) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลเมืองระยอง จังหวัดระยอง พบว่าคณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนย่อยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอายุ ระดับการศึกษา รายได้ การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนย่อย การได้รับข่าวสารข้อมูลเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย

ศรัณญา บรมัตต์ (2546) การศึกษาบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี คณะกรรมการมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกบทบาท รายด้าน พบว่า คณะกรรมการชุมชนมีบทบาทด้านการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามและสร้างความสามัคคีในชุมชนอยู่ในระดับมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือบทบาทด้านการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีความสำนึกและร่วมใจกันพัฒนา ซึ่งมีบทบาทอยู่ในระดับมากเช่นกัน สำหรับบทบาทที่ปฏิบัติเป็นลำดับน้อยที่สุดคือด้านการเสนอผลงาน/โครงการหรือให้ข้อคิดเห็น โครงการต่างๆ โดยคณะกรรมการมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง ความต้องการความช่วยเหลือของคณะกรรมการชุมชนจากเทศบาล ในฐานะพี่เลี้ยงชุมชน ในภาพรวมพบว่าคณะกรรมการมีความต้องการความช่วยเหลืออยู่ในระดับมาก โดยต้องการความช่วยเหลือในเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างสภาพแวดล้อมและสนับสนุนงบประมาณ

สุวัฒน์ อังสนันท์ (2548) ศึกษาเรื่องบทบาทของคณะกรรมการชุมชนย่อยในการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น การปฏิบัติหน้าที่หรือบทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการชุมชนย่อยในเขตเทศบาลเมืองพลของทุกชุมชนได้ดำเนินการบริหารชุมชน โดยแบ่งหน้าที่ออกเป็นฝ่ายๆ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนย่อยตามที่ระเบียบกฎหมายกำหนด มีเพียงชุมชนบางชุมชนที่ไม่สามารถดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ได้ครอบคลุมทั้งหมด ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบ คือ บางชุมชนมีพื้นที่ขนาดใหญ่ ทำให้คณะกรรมการชุมชนย่อย ปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ทั่วถึง และหลายคนมีหน้าที่การงานประจำที่ต้องทำ และที่สำคัญคือการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนย่อยไม่มีค่าตอบแทนใดๆ แม้แต่เบี้ยประชุมก็ไม่มี จึงเป็นเรื่องที่ควรได้รับการพิจารณาว่าควรให้มีค่าตอบแทนเป็นรูปแบบใด จึงจะเป็นสิ่งจูงใจให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน

ทานตะวัน อินทร์จันทร์ (2546) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน จากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 41-50 ปี เป็นผู้ที่สมรสแล้ว มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท เป็นผู้ดำรงตำแหน่งเป็นคณะกรรมการเพียง 1 ครั้ง และไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนย่อย ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ และปัจจัยด้านการได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนย่อย มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนย่อย ในเขตเทศบาลเมืองลำพูนที่แตกต่างกัน คือ คณะกรรมการที่มีอายุน้อย และคณะกรรมการที่ได้เคยรับการฝึกอบรม มีแนวโน้มของการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการ ร่วมกับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผลในการพัฒนาชุมชนย่อย มากกว่า คณะกรรมการที่มีอายุมาก และคณะกรรมการที่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม ปัจจัยด้านการศึกษานั้น ไม่มีผลระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนย่อยของคณะกรรมการชุมชน สำหรับปัจจัยด้านรายได้นั้นมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมกับผลประโยชน์จากการพัฒนาชุมชน คือ คณะกรรมการที่มีรายได้มีน้อยมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์มากกว่า

ประสิทธิ์ สุขทวีทรัพย์ (2546) ศึกษาเรื่องบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน : ศึกษากรณี เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร จากการศึกษาพบว่าผู้นำชุมชนมีความต้องการอยากมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้ชุมชนและบ้านของตน ที่อยู่อาศัยมีความสะดวกสบาย มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน ไฟฟ้าสว่าง ถนนรอบชุมชน ท่อระบายน้ำ ถังดับเพลิง ป้ายประชาสัมพันธ์สำนักงานชุมชน กลุ่มแม่บ้าน พัฒนาอาชีพ จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น จัดงานตามเทศกาลต่างๆ การซ้อมดับเพลิง การให้การต้อนรับกับบุคคลภายนอกที่มาดูงานคณะกรรมการชุมชน จะทำประโยชน์ให้ชุมชน โดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ เสียสละเวลาและความเป็นส่วนตัว ให้เป็นส่วนรวม เป็นตัวแทนของชุมชนการพัฒนาท้องถิ่น ปัญหาอุปสรรคของคณะกรรมการชุมชนที่ประสบเหตุ การขาดงบประมาณในการพัฒนา ขั้นตอนทางราชการล่าช้า ไม่สามารถตอบสนองกับความต้องการของประชาชนชุมชนได้อย่างทันใจ โดยแนวทางในการแก้ไข ปัญหาอุปสรรค คือ จัดกิจกรรมให้กับประชาชนในชุมชน ได้ร่วมกันปฏิบัติงานกันมากขึ้น และมุ่งประชาสัมพันธ์ต่อเนื่องให้รู้ถึงผลการดำเนินงานของคณะกรรมการทุกๆ ระยะ และให้ทราบกฎหมายและผลความก้าวหน้าในการประสานงานกับหน่วยราชการ

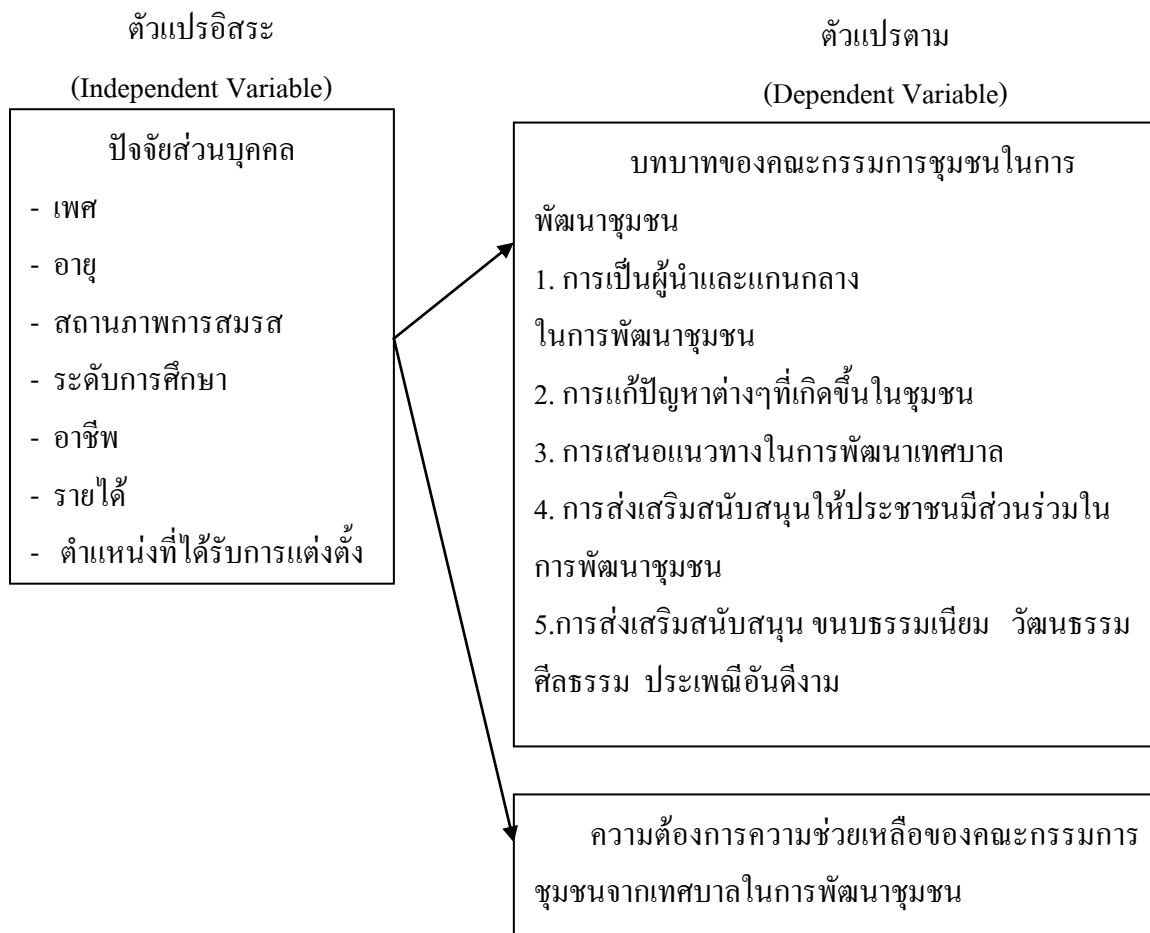
ชกะมาศ จิระอภิรักษ์ (2548) ศึกษาเรื่องบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการร่วมมือพัฒนาเทศบาลเมืองบ้านพรุ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จากการศึกษาพบว่าระดับบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการร่วมมือพัฒนาเทศบาลเมืองบ้านพรุ โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าคณะกรรมการชุมชนมีบทบาทในการร่วมพัฒนา

เทศบาลเมืองบ้านพรู ด้านการส่งเสริม ประเพณี การศึกษา กีฬาและนันทนาการ มากที่สุด รองลงมาด้านการดูแลทรัพย์สินสาธารณะ การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ด้านการสนับสนุนด้านการดำเนินงานของเทศบาล และด้านการส่งเสริมอาชีพ มีบทบาทน้อยที่สุด ซึ่งเป็นตามที่สมมติฐานที่ตั้งไว้ และผลการเปรียบเทียบระดับบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการร่วมมือพัฒนาเทศบาลเมืองบ้านพรู พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยการรับทราบปัญหาต่างกัน มีระดับบทบาทในการร่วมพัฒนาเทศบาลเมืองบ้านพรูไม่แตกต่างกัน จึงไม่เข้าไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

แนว โสคติพันธุ์ (2534) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชนบท ศึกษากรณีในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยด้านเพศ ปัจจัยด้านการศึกษา ปัจจัยด้านรายได้ ปัจจัยด้านผู้ที่เป็นผู้นำ หรือเคยเป็นผู้นำท้องถิ่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนมากกว่าผู้ที่ไม่เป็นหรือไม่เคยเป็นผู้นำท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชน ส่วนปัจจัยด้านอายุ ปัจจัยขนาดของครอบครัว และปัจจัยด้านความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน

8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสิงหนคร ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ใช้วิธีดำเนินการวิจัยซึ่งประกอบด้วยที่มาของข้อมูล ประชากร การสร้างเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล ตัวแปร หน่วยการวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ มีรายละเอียดดังนี้

ที่มาของข้อมูล

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยอาศัยข้อมูลต่อไปนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ได้จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการศึกษาบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองสิงหนคร

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ได้มาจากเอกสาร งานวิจัย และหนังสือราชการ เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและเชื่อมโยงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับทฤษฎีอย่างมีเหตุผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสิงหนคร จำนวน 30 ชุมชน มีจำนวนคณะกรรมการชุมชนทั้งหมด 450 คน

- กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะกำหนดขนาด กลุ่มตัวอย่าง คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมือง สิงหนคร โดยใช้สูตรทางสถิติในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ซึ่งใช้สมการ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดยที่ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของกลุ่มประชากร

e แทน ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมให้เกิดได้ที่ 0.5

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

$$N = 450 \text{ คน}$$

กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% $e = 0.05$

$$n = \frac{450}{1+450(0.05)^2} = 211.76 \text{ คน}$$

สรุปว่าจะมีขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ 212 คนในการเลือกตัวอย่างนั้น
ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วนรายละเอียดตามตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนคณะกรรมการชุมชนและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ชุมชน	จำนวนคณะกรรมการ ชุมชนในแต่ละชุมชน(คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน)
1. ชุมชนบ้านเขาแดง	15	7
2. ชุมชนบ้านทะเลนอก	15	7
3. ชุมชนบ้านแหลมสน	15	7
4. ชุมชนบ้านนอก	15	7
5. ชุมชนบ้านหัวเขา	15	7
6. ชุมชนบ้านท่าเขา	15	7
7. ชุมชนบ้านหัวเลน	15	7
8. ชุมชนบ้านเจ้านคร	15	7
9. ชุมชนบ้านสวนจันทร์	15	7
10. ชุมชนบ้านบนเมือง	15	7
11. ชุมชนบ้านบ่อสวน	15	7
12. ชุมชนบ้านใหม่	15	7
13. ชุมชนบ้านเขาเขียว	15	7
14. ชุมชนบ้านหนองหีบ	15	7
15. ชุมชนบ้านชายหิน	15	7
16. ชุมชนบ้านท่าเสา	15	7
17. ชุมชนบ้านล่าง	15	7
18. ชุมชนบ้านธรรมโฆษณ์	15	7
19. ชุมชนบ้านสทิงหม้อ	15	7
20. ชุมชนบ้านนอกป่า-สภ.สิงหนคร	15	7

ตาราง 1 (ต่อ)

ชุมชน	จำนวนคณะกรรมการ ชุมชนในแต่ละชุมชน(คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน)
21.ชุมชนบ้านนาออก-หนองบ่อ	15	7
22. ชุมชนบ้านสี่เต่า-ปากหาร	15	7
23. ชุมชนบ้านสถิตย์	15	7
24. ชุมชนบ้านหน้าเมือง	15	7
25. ชุมชนบ้านตาหลวงคง	15	7
26. ชุมชนบ้านเปรมศรีทธา-สายลำเท็ง	15	7
27. ชุมชนบ้านหัวทรายขาว	15	7
28. ชุมชนบ้านหนองผักนืด	15	7
29. ชุมชนบ้านยางงาม	15	8
30. ชุมชนบ้านปลายนา	15	8
รวม 30 ชุมชน	450	212

เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีผู้ศึกษาและวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้ง

ส่วนที่ 2 บทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน โดยแบ่งระดับการปฏิบัติตามบทบาท เป็น 3 ระดับ ดังนี้

การปฏิบัติตามบทบาท	ค่าคะแนน
มาก	3
ปานกลาง	2
น้อย	1

โดยใช้เกณฑ์แปลผลระดับมีบทบาทในการพัฒนาชุมชน

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.00 หมายถึง ปฏิบัติบทบาทในการพัฒนาชุมชน มาก

คะแนนเฉลี่ย 1.67 – 2.33 หมายถึง ปฏิบัติบทบาทในการพัฒนาชุมชน ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.66 หมายถึง ใช้ปฏิบัติบทบาทในการพัฒนาชุมชนน้อย

ส่วนที่ 3 ระดับความต้องการความช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชน โดยแบ่งระดับความต้องการความช่วยเหลือ เป็น 3 ระดับ ดังนี้

ความต้องการ	ค่าคะแนน
มาก	3
ปานกลาง	2
น้อย	1

โดยใช้เกณฑ์แปลผลระดับความต้องการความช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชน ดังนี้
 คะแนนเฉลี่ย 2.34–3.00 หมายถึง ความต้องการความช่วยเหลือในระดับมาก
 คะแนนเฉลี่ย 1.67–2.33 หมายถึง ความต้องการความช่วยเหลือในระดับปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.66 หมายถึง ความต้องการความช่วยเหลือในระดับน้อย
 ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม โดยติดต่อกับคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสิงหนคร จำนวน 212 ชุด และเก็บกลับคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS v.16 โดยมีขั้นตอนดังนี้
 - 1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม หลังจากการดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 212 ชุด เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์และถูกต้องทั้ง 212 ชุด
 - 1.2 บันทึกข้อมูลที่เป็นรหัสลงในแบบบันทึกข้อมูลและเครื่องคอมพิวเตอร์
 - 1.3 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS
 - 1.4 ประมวลผลข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย
2. การทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้
 - 2.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเพื่อให้ทราบลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) โดยคำนวณค่าร้อยละ ค่าความถี่
 - 2.2 วิเคราะห์บทบาทในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนและความต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
 - 2.3 การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามโดยใช้ไค-สแควร์ (Chi-square)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทและความต้องการของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองสิงหนคร อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามเพื่อการวิจัยให้กับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 212 คน ในช่วงเดือนมีนาคม 2554 และได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 212 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลตามลำดับดังนี้

- 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2 บทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน
- 3 ความต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลเมืองสิงหนครในการพัฒนาชุมชน
- 4 ข้อเสนอแนะ

1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n=212)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	136	64.2
หญิง	76	35.8
อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	6	2.8
31-40 ปี	69	32.5
41-50 ปี	93	43.9
50 ปีขึ้นไป	44	20.8
สถานภาพสมรส		
โสด	23	10.8
สมรส	169	79.7
หย่า หม้าย แยกกันอยู่	20	9.4
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา/ประถมศึกษา	105	49.5
มัธยมศึกษา	73	37.3
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า /ปริญญาตรี	28	13.0
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	29	13.7
5,001-10,000 บาท	131	61.8
10,001-15,000 บาท	35	16.5
15,000 บาทขึ้นไป	17	8.0

ตาราง 2 (ต่อ)

(n=212)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
อาชีพ		
เกษตรกร/รับจ้าง	117	55.2
ค้าขาย/รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	52	24.5
อื่นๆ ประมง	43	20.3
ตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้ง		
ประธานกรรมการ	28	13.3
รองประธานกรรมการ	36	17.0
กรรมการเช่นเลขานุการ/เหรัญญิกและฝ่ายต่าง ๆ	148	69.8

จากตาราง 2 ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการชุมชนที่ตอบแบบสอบถามมีปัจจัยส่วนบุคคลดังนี้

เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 64.2 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 35.8

อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.9 รองลงมาอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.5 อายุระหว่าง 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 20.8 และอายุน้อยกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.8

สถานภาพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสร้อยละ 79.7 รองลงมา มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 10.8 และสถานภาพ หย่า หม้าย แยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 9.4

ระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา/ระดับประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 49.5 รองลงมา มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 37.3 และระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า/ปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 13.2

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 61.8 รองลงมา รายได้เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 16.5 รายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.7 รายได้เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 15,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 8.0

อาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตร/รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 55.2 รองลงมาอาชีพค้าขาย/รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 24.5 และ อาชีพอื่นๆเช่น ประมงคิดเป็นร้อยละ 20.3

ตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้ง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งกรรมการเช่น เลขานุการ เภรณูญิก และฝ่ายต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 69.8 รองลงมาตำแหน่งรองประธานกรรมการ คิดเป็นร้อยละ 17.0 และตำแหน่งประธานกรรมการคิดเป็นร้อยละ 13.2

2 บทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน

ตาราง 3 ระดับบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลาง

(n=212)

บทบาทของ คณะกรรมการชุมชน	ระดับการปฏิบัติ			ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
1.บทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลาง					
1.1 ได้มีส่วนร่วมในการเป็นแกนนำในการบำรุงรักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ เช่น งานรัฐพิธีต่างๆ กิจกรรมทางศาสนา	36.8	53.3	9.9	2.27	.630
1.2 เป็นแกนนำในการพัฒนาชุมชนทางด้านกายภาพเศรษฐกิจและสังคมโดยมีส่วนร่วมของประชาชนของประชาชน	34.4	50.5	15.1	2.19	.678
1.3 ได้พิจารณาคัดเลือกผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ คนชรา เด็กเพื่อเสนอให้เทศบาลช่วยเหลือและขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนต่างๆ	56.1	34.4	9.4	2.47	.633
1.4 ให้ความร่วมมือกับเทศบาลและหน่วยงานราชการกรณีขอความช่วยเหลือและการเข้ามาปฏิบัติงานในชุมชนในแต่ละครั้ง	50.5	39.6	9.9	2.41	.644
รวม				2.33	.495

จากตาราง 3 ระดับบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนตามความเห็นของคณะกรรมการชุมชนบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางพบว่าโดยภาพรวมบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.33 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าบทบาทของคณะกรรมการชุมชน มีบทบาทอยู่ในระดับมากมี 2 ข้อคือ บทบาทในการได้พิจารณาคัดเลือก ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ คนชรา เด็ก เพื่อเสนอให้ทางเทศบาลช่วยเหลือ และขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนต่างๆ อยู่ในระดับ มากมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.47 และรองลงมาบทบาทในการให้ความร่วมมือกับเทศบาลและหน่วยงานราชการกรณีขอความช่วยเหลือและการเข้ามาปฏิบัติงานในชุมชน ในแต่ละครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.41 ส่วนที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่บทบาทในการเป็นแกนนำในการพัฒนาชุมชนทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.19

ตาราง 4 ระดับบทบาทในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน

(n=212)

บทบาทของ คณะกรรมการชุมชน	ระดับการปฏิบัติ			ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
2 บทบาทในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน					
2.1 ได้ร่วมเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในชุมชน	42.0	43.9	14.2	2.28	.697
2.2 สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในชุมชนได้โดยไม่ต้องขอความช่วยเหลือจากเทศบาล	26.4	50.0	23.6	2.03	.708
2.3 หากไม่สามารถแก้ปัญหที่เกิดขึ้นได้จะรายงานเทศบาลทราบเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไป	46.2	41.5	12.3	2.34	.687
2.4 ส่งเสริมและมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในชุมชน เช่น ปัญหาเสพติด ปัญหาความปลอดภัย และปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน	52.4	36.8	10.8	2.42	.680
รวม				2.26	.523

จากตาราง 4 ระดับบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนตามความเห็นของคณะกรรมการชุมชนบทบาทในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนพบว่าโดยภาพรวมบทบาทของคณะกรรมการชุมชนบทบาทในการ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.26 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าบทบาทของคณะกรรมการชุมชนที่มีบทบาทในระดับมากมี 2 ข้อ คือ บทบาทในการส่งเสริมและมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในชุมชน เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาความปลอดภัย และปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.42 และรองลงมาบทบาทในการแก้ไขปัญหาหากไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนได้ จะรายงานเทศบาลทราบเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34 ส่วนบทบาทที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่บทบาทในการที่สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในชุมชนได้โดยไม่ต้องขอความช่วยเหลือจากเทศบาลอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.03

ตาราง 5 ระดับบทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาล

(n=212)

บทบาทของ คณะกรรมการชุมชน	ระดับการปฏิบัติ			ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
3.บทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนา เทศบาล					
3.1 ร่วมกับประชาชนในชุมชนในการ จัดทำแผนทำแผนแม่บทชุมชนนำเสนอ เทศบาลและติดตามการแก้ไขปัญหาจาก แผนแม่บทชุมชนที่ได้นำเสนอเทศบาล	34.9	50.9	14.2	2.21	.671
3.2 ได้ร่วมเสนอแผนงาน/โครงการ เพื่อให้เทศบาลให้การสนับสนุนเพื่อ พัฒนาชุมชนและแก้ไขปัญหาให้กับ ประชาชนในชุมชน	41.5	44.8	13.7	2.28	.690
3.3 ได้มีการติดตามการแก้ไขปัญหาของ ชุมชนที่ได้นำเสนอเทศบาลดำเนินการใน แต่ละครั้ง	41.0	3.44	15.6	2.25	.710
รวม				2.24	.602

จากตาราง 5 ระดับบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนตามความเห็นของคณะกรรมการชุมชนบทบาทในการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาล พบว่าโดยภาพรวมบทบาทของคณะกรรมการชุมชนบทบาทในการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.24 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้อมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลางบทบาทที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ บทบาทในการได้ร่วมเสนอแผนงาน/โครงการเพื่อให้เทศบาลให้การสนับสนุน เพื่อพัฒนาชุมชนและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.28 และรองลงมา ได้แก่ บทบาทในการได้มีการติดตามการแก้ไขปัญหาของชุมชนที่ได้นำเสนอเทศบาลดำเนินการในแต่ละครั้ง มีค่าเฉลี่ย 2.25 และบทบาทในการร่วมกับประชาชนในชุมชนในการจัดทำแผนแม่บทชุมชนนำเสนอเทศบาลและติดตามการแก้ไขปัญหาจากแผนแม่บทชุมชนที่ได้นำเสนอเทศบาล มีค่าเฉลี่ย 2.21

ตาราง 6 ระดับบทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

(n=212)

บทบาทของ คณะกรรมการชุมชน	ระดับการปฏิบัติ			ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
4. บทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน					
4.1 ได้ร่วมทำกิจกรรมในการคุ้มครองดูแล บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน	42.5	45.8	11.8	2.31	.671
4.2 ให้ประชาชนในชุมชนมีความรักความสามัคคี รักท้องถิ่น รักสิ่งแวดล้อมและดูแลทรัพย์สินสาธารณะของชุมชน	54.2	37.3	8.5	2.46	.648
รวม				2.38	.592

จากตาราง 6 ระดับบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนตามความเห็นของคณะกรรมการชุมชนบทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน พบว่าโดยภาพรวมบทบาทของคณะกรรมการชุมชนบทบาทในการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 2.38 เมื่อพิจารณาในรายข้อทุกข้อมีบทบาทอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ บทบาทในการให้ประชาชนในชุมชนมี ความรักความสามัคคี รักท้องถิ่น รักสิ่งแวดล้อม และดูแลทรัพย์สินสาธารณะของชุมชน อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 2.46 และบทบาทในการได้ร่วมทำกิจกรรมในการคุ้มครอง ดูแล บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนมีค่าเฉลี่ย 2.31

ตาราง 7 ระดับบทบาทในการส่งเสริมขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมศีลธรรม ประเพณีอันดีงาม

(n=212)

บทบาทของ คณะกรรมการชุมชน	ระดับการปฏิบัติ			ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
5.บทบาทในการส่งเสริมขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศีลธรรม ประเพณีอันดีงาม					
5.1 มีการส่งเสริมในการจัดกิจกรรม อนุรักษ์วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม ประเพณีของชุมชน	52.8	41.5	5.7	2.47	.603
5.2 ได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนให้ อยู่ในศีลธรรมอันดี	47.6	48.1	4.2	2.43	.576
5.3 ได้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ ประชาชนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมทาง ศาสนา เช่น วันพระ วันเข้าพรรษา การ ถือศีลอด เป็นต้น	52.4	36.3	11.3	2.41	.686
5.4 ได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ คนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมที่เทศบาล หรือหน่วยงานของรัฐจัดขึ้น เช่น กิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรมและ ประเพณี	47.2	45.3	7.5	2.40	.626
รวม				2.42	.508

จากตาราง 7 ระดับบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนตามความเห็นของคณะกรรมการชุมชนบทบาทในการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ศีลธรรมประเพณีอันดีงาม พบว่าโดยภาพรวมบทบาทของคณะกรรมการชุมชนมีบทบาทในการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ศีลธรรม ประเพณีอันดีงาม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.42 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง สำหรับข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ บทบาทในการ มีการส่งเสริมในการจัดกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.47 รองลงมาบทบาทในการได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน ให้อยู่ในศีลธรรมอันดีมีค่าเฉลี่ย 2.43 บทบาทในการได้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น วันพระ วันเข้าพรรษา การถือศีลอด เป็นต้นมีค่าเฉลี่ย 2.41 และบทบาทในการได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมที่เทศบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดขึ้น เช่น กิจกรรมทางศาสนาวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.40

ตาราง 8 ภาพรวมของระดับบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน

(n=212)

บทบาทของคณะกรรมการชุมชน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับบทบาท
1. บทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลาง	2.33	.495	ปานกลาง
2. บทบาทในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน	2.26	.523	ปานกลาง
3. บทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาล	2.24	.602	ปานกลาง
4. บทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	2.38	.592	มาก
5. บทบาทในการส่งเสริมขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศีลธรรม ประเพณีอันดีงาม	2.42	.508	มาก
รวม	2.33	.460	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่าระดับบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.33 เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยปรากฏผลดังนี้คือบทบาทในการส่งเสริมขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศิลธรรม ประเพณีอันดีงามอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 2.42 รองลงมาบทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ย 2.38 บทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.33 บทบาทในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.26 ส่วนด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยสุดคือบทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 2.24

ตาราง 9 ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลาง

(n=212)

		บทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลาง			รวม	χ^2	P-value
		น้อย	ปานกลาง	มาก			
เพศ	ชาย	10	64	62	136	3.392	.183
		7.4	47.1	100	100		
	หญิง	6	26	44	76		
		7.9	34.2	57.9	100		
อายุ	น้อยกว่า 30 ปี	0	3	3	6	2.365	.883
		.0	50.0	50.0	100		
	31-40 ปี	6	28	35	69		
		8.7	40.6	50.7	100		
	41-50 ปี	8	42	43	93		
		8.6	45.2	46.2	100		
	50 ปีขึ้นไป	2	17	25	44		
		4.5	38.6	56.8	100		
สถานภาพ	โสด	1	10	12	23	3.573	.467
		4.3	43.5	52.2	100		
	สมรส	15	73	81	169		
		8.9	43.2	47.9	100		
	หย่า หม้าย แยกกันอยู่	0	7	13	20		
		.0	35.0	65.0	100		
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าประถมศึกษา/ ประถมศึกษา	12	38	55	105	7.319	.120
		11.4	36.2	52.4	100		
	มัธยมศึกษา	4	39	36	79		
		5.1	49.4	45.6	100		
	อนุปริญญาหรือ เทียบเท่า/ปริญญาตรี	0	13	15	28		
		5.9	52.9	41.2	100		

ตาราง 9 (ต่อ)

(n=212)

		บทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลาง			รวม	θ^2	P-value
		น้อย	ปานกลาง	มาก			
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ต่ำกว่า 5,000 บาท	3 10.3	12 41.4	14 48.3	29 100	5.674	.461
	5,001-10,000 บาท	12 9.2	56 42.7	63 48.1	131 100		
	10,001-15,000 บาท	0 .0	13 37.1	22 62.9	35 100		
	15,000 บาทขึ้นไป	1 5.9	9 52.9	7 41.2	17 100		
อาชีพ	เกษตร/รับจ้าง	7 6.0	53 45.3	57 48.7	117 100	5.511	.239
	ค้าขาย/รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3 5.8	18 34.6	31 59.6	52 100		
	อื่น ๆ เช่น ประมง	6 14.0	19 44.2	18 41.9	43 100		
ตำแหน่งที่ได้รับ การแต่งตั้ง	ประธานกรรมการ	0 .0	11 39.3	17 60.7	28 100	3.606	.462
	รองประธาน กรรมการ	3 8.3	14 38.9	19 52.8	36 100		
	กรรมการฝ่ายต่าง ๆ	13 8.8	65 43.9	70 43.3	148 100		
รวม		16 7.5	90 42.5	106 50.0	212 100		

จากตาราง 9 พบว่าคณะกรรมการชุมชนส่วนใหญ่มีบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัจจัยทางด้านเพศพบว่าคณะกรรมการชุมชนเพศชายส่วนใหญ่มีระดับบทบาทในระดับปานกลางและคณะกรรมการเพศหญิงส่วนใหญ่มีระดับบทบาทในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการชุมชนหญิงและชายแล้วพบว่าสัดส่วนของคณะกรรมการชายมีบทบาทระดับปานกลางสูงกว่าเพศหญิงในขณะที่กรรมการหญิงมีบทบาทใน

การเป็นผู้นำและแกนกลางในระดับมากสูงกว่าชายถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อายุ เมื่อพิจารณาอายุของคณะกรรมการชุมชนกับบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางส่วนใหญ่มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลางและมากในขณะที่กลุ่มอื่นไม่ว่าอายุ 31-40 ปี ส่วนใหญ่มีบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางอยู่ในระดับมากเช่นกัน เมื่อเปรียบเทียบ บทบาทของแต่ละกลุ่มแล้วพบว่าคณะกรรมการที่มีคณะกรรมการที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปมีสัดส่วนการมีบทบาทในระดับมากสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปีและ 31-40 ปี ในขณะที่อายุ 41- 50 ปี มีสัดส่วนร้อยละของการมีบทบาทในการเป็นผู้นำและแกนกลางในระดับมากต่ำกว่าทุกกลุ่ม ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สถานภาพ เมื่อพิจารณาสถานภาพของคณะกรรมการชุมชนกับบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากเมื่อเปรียบเทียบบทบาทของแต่ละกลุ่มแล้วพบว่ากลุ่มสถานภาพ หย่า หม้าย แยกกันอยู่ มีบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางอยู่ในระดับมาก รองลงมาผู้ที่มีสถานภาพโสด ในขณะที่ผู้ที่มีสถานภาพสมรส มีสัดส่วนร้อยละของการมีบทบาทเป็นผู้นำและแกนกลางในระดับมากต่ำกว่าทุกกลุ่ม แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ระดับการศึกษา เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาของ คณะกรรมการชุมชนกับบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางส่วนใหญ่มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลางและมากในขณะที่กลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่บทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลาง อยู่ในระดับปานกลางเมื่อเปรียบเทียบบทบาทของแต่ละกลุ่มพบว่าคณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษานอปริญญาหรือเทียบเท่า/ปริญญาตรี มีบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางในระดับมากสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา/ประถมศึกษา และผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษามีสัดส่วนบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางในระดับมากต่ำกว่ากลุ่มอื่น แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เมื่อพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของคณะกรรมการชุมชนส่วนใหญ่มีบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางอยู่ในระดับปานกลางและมากเมื่อเปรียบเทียบบทบาทของแต่ละกลุ่มแล้วพบว่าคณะกรรมการชุมชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 – 15,000 บาท มีสัดส่วนของการมีบทบาทในระดับมากสูงกว่ากลุ่มอื่นและรองลงมาผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 5,000 บาท และผู้ที่มีรายได้ 5,001 -10,000 บาท ในขณะที่กลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 บาท

ขึ้นไปมีบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางอยู่ในระดับปานกลาง แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อาชีพ เมื่อพิจารณาอาชีพของคณะกรรมการชุมชนกับบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและมากเมื่อเปรียบเทียบกับบทบาทของแต่ละคนพบว่าคณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพค้าขาย/รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีสัดส่วนของการมีบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางในระดับมากกว่ากลุ่มอื่น และรองลงมาคณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพเกษตร/รับจ้าง ในขณะที่คณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพเกษตร/รับจ้าง มีสัดส่วนบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางอยู่ในระดับปานกลางสูงกว่าบทบาทของคณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ เช่น ประมง แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งเมื่อพิจารณาตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งของคณะกรรมการชุมชนกับบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลาง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และมากเมื่อเปรียบเทียบกับบทบาทของแต่ละกลุ่มแล้วพบว่าคณะกรรมการชุมชนตำแหน่งประธานกรรมการชุมชนมีสัดส่วนของการมีบทบาทในระดับมากกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือผู้ที่มีตำแหน่งรองประธานกรรมการชุมชนในขณะที่คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ มีบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางอยู่ในระดับปานกลางสูงกว่ากลุ่มอื่น แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งกับบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน

(n=212)

		บทบาทในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่ เกิดขึ้นในชุมชน			รวม	χ^2	P-value		
		น้อย	ปานกลาง	มาก					
เพศ	ชาย	17	64	55	136	1.809	.405		
		12.5	47.1	40.4	100				
	หญิง	8	30	38	76				
		10.5	39.5	50.0	100				
อายุ	น้อยกว่า 30 ปี	0	4	2	6			3.659	.723
		.0	66.7	33.3	100				
	31-40 ปี	10	31	28	69				
		14.5	44.9	40.6	100				
41-50 ปี	10	43	40	93					
	10.8	46.2	43.0	100					
50 ปีขึ้นไป	5	16	23	44					
	11.4	36.4	52.3	100					
สถานภาพ	โสด	2	13	8	23	5.412	.248		
		8.7	56.5	34.8	100				
	สมรส	22	75	72	169				
13.0		44.4	42.6	100					
	หย่า หม้าย แยกกันอยู่	1	6	13	20				
		5.0	30.0	65.0	100				
ระดับ การศึกษา	ต่ำกว่าประถมศึกษา/ ประถมศึกษา	17	39	49	105	6.771	.149		
		16.2	37.1	46.7	100				
	มัธยมศึกษา	7	40	32	79				
8.9		50.6	40.5	100					
	อนุปริญญาหรือ เทียบเท่า/ปริญญาตรี	1	15	12	28				
		3.6	53.6	42.9	100				

ตาราง 10 (ต่อ)

(n=212)

		บทบาทในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน			รวม	θ^2	P-value
		น้อย	ปานกลาง	มาก			
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ต่ำกว่า 5,000 บาท	4	12	13	29	1.323	.970
		13.8	41.4	44.8	100		
	5,001-10,000 บาท	16	56	59	131		
		12.2	42.7	45.0	100		
10,001-15,000 บาท	3	17	15	35			
	8.6	48.6	42.9	100			
15,000 บาทขึ้นไป	2	9	6	17			
	11.8	52.9	35.3	100			
อาชีพ	เกษตร/รับจ้าง	12	52	53	117	2.407	.661
		10.3	44.4	45.3	100		
	ค้าขาย/รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	6	21	25	52		
11.5		40.4	48.1	100			
อื่น ๆ เช่น ประมง	7	21	15	43			
	16.3	48.8	34.9	100			
ตำแหน่งที่ได้รับ การแต่งตั้ง	ประธานกรรมการ	2	13	13	28	1.063	.900
		7.1	46.4	46.4	100		
	รองประธานกรรมการ	5	17	14	36		
		13.9	47.2	38.9	100		
กรรมการฝ่ายต่าง ๆ	18	64	66	148			
	12.2	43.2	44.6	100			
รวม		25	94	93	212		
		11.8	44.3	43.9	100		

จากตาราง 10 พบว่าคณะกรรมการชุมชนส่วนใหญ่มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัจจัยทางด้านเพศพบว่าคณะกรรมการชุมชนเพศชายส่วนใหญ่มีระดับบทบาทในระดับปานกลางและคณะกรรมการหญิงส่วนใหญ่มีระดับบทบาทในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการชุมชนหญิงและชายแล้วพบว่าสัดส่วนของคณะกรรมการชายมีบทบาทระดับปานกลางสูงกว่าหญิง ในขณะที่กรรมการหญิงมี

บทบาทในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนในระดับมากกว่าชาย แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับ บทบาทการในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อายุ เมื่อพิจารณาอายุของคณะกรรมการชุมชนกับบทบาทการในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนส่วนใหญ่มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลางอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบบทบาทของแต่ละกลุ่มแล้วพบว่าคณะกรรมการที่มีคณะกรรมการที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปีมีส่วนการมีบทบาทในระดับปานกลางสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาผู้ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ผู้ที่มีอายุ 41-50 ปี ผู้ที่มีอายุ 31- 40 ปี ตามลำดับ ในขณะที่ผู้ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปมีระดับบทบาทระดับมากกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาผู้ที่มีอายุ 41-50 ปี ผู้ที่มีอายุ 31- 40 ปี ตามลำดับชาย แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับ บทบาทการในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สถานภาพ เมื่อพิจารณาสถานภาพของคณะกรรมการชุมชนกับ บทบาทการในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและมากเมื่อเปรียบเทียบบทบาทของแต่ละกลุ่มแล้วพบว่ากลุ่มสถานภาพ โสด หย่า หม้าย แยกกันอยู่ มีบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางอยู่ในระดับมากกว่าทุกกลุ่ม ในขณะที่ผู้ที่มีสถานภาพโสด มีสัดส่วนร้อยละของการมีบทบาทระดับปานกลางสูงกว่าทุกกลุ่ม รองลงมาสถานภาพสมรส แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับบทบาทการในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ระดับการศึกษา เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาของ คณะกรรมการชุมชนกับ บทบาทในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนส่วนใหญ่มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลางและมาก ในขณะที่กลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษา/ประถมศึกษาส่วนใหญ่มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่ากลุ่มอื่น เมื่อเปรียบเทียบบทบาทของแต่ละกลุ่มพบว่าคณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษานุปริญญาหรือเทียบเท่า/ปริญญาตรี มีบทบาทในระดับปานกลางสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และ ระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา/ประถมศึกษาบทบาทในระดับปานกลางต่ำกว่ากลุ่มอื่นสมรส แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับบทบาทการในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เมื่อพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของคณะกรรมการชุมชนส่วนใหญ่มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและมาก เมื่อเปรียบเทียบบทบาทของแต่ละกลุ่มแล้วพบว่าคณะกรรมการชุมชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000-10,000 บาทมีบทบาทในระดับมากกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 5,000 บาท ในขณะที่คณะกรรมการชุมชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 – 15,000 บาท มีสัดส่วนของ

การมีบทบาทในระดับปานกลางสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือผู้มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 บาทขึ้น แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยกับบทบาทการในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อาชีพ เมื่อพิจารณาอาชีพของคณะกรรมการชุมชนกับบทบาทในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและมากเมื่อเปรียบเทียบบทบาทของแต่ละคนพบว่าคณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพค้าขาย/รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีสัดส่วนของการมีบทบาทในระดับมากสูงกว่ากลุ่มอื่น และรองลงมาคือคณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพเกษตร/รับจ้าง ในขณะที่คณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่น ประมง มีสัดส่วนบทบาทผู้นำและอยู่ในระดับปานกลางสูงกว่ากลุ่มอื่น แต่บทบาทของคณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่น ประมงมีบทบาทในระดับมากต่ำกว่ากลุ่มอื่น แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับบทบาทการในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งเมื่อพิจารณาตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งของคณะกรรมการชุมชน กับบทบาทในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและมากเมื่อเปรียบเทียบบทบาทของแต่ละกลุ่มแล้วพบว่าคณะกรรมการชุมชนตำแหน่งประธานกรรมการชุมชนมีสัดส่วนของการมีบทบาทในระดับมากสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือผู้ที่มีตำแหน่งกรรมการฝ่ายต่างๆ ในขณะที่รองประธานกรรมการชุมชนมีบทบาทระดับปานกลางอยู่ในระดับปานกลางสูงกว่ากลุ่มอื่นและ ตำแหน่งประธานกรรมการชุมชนมีสัดส่วนของการมีบทบาทในระดับปานกลาง แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งกับบทบาทการในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาล

(n=212)

		บทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาล			รวม	χ^2	P-value		
		เทศบาล							
		น้อย	ปานกลาง	มาก					
เพศ	ชาย	34	48	54	136	1.341	.511		
		25.0	35.3	39.7	100				
	หญิง	14	31	31	76				
		18.4	40.8	40.8	100				
อายุ	น้อยกว่า 30 ปี	1	3	2	6			5.682	.460
		16.7	50.0	33.3	100				
	31-40 ปี	20	24	25	69				
		29.0	34.8	36.2	100				
41-50 ปี	22	35	36	93					
	11.4	37.6	38.7	100					
50 ปีขึ้นไป	5	17	22	44					
	23.7	38.6	50.0	100					
สถานภาพสมรส	โสด	7	12	4	23	6.276	.179		
		30.4	52.2	17.4	100				
	สมรส	38	60	71	169				
22.5		35.5	42.0	100					
	หย่า หม้าย แยกกันอยู่	3	7	10	20				
		15.0	35.0	50.0	100				
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าประถมศึกษา/ประถมศึกษา	28	28	49	105	12.451	.014		
		26.7	26.7	46.7	100				
	มัธยมศึกษา	14	35	30	79				
17.7		44.3	38.0	100					
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า/ปริญญาตรี	6	16	6	28				
		21.4	57.1	21.4	100				

ตาราง 11 (ต่อ)

(n=212)

		บทบาทเสนอแนวทางในการพัฒนา			รวม	θ^2	P-value
		เทศบาล					
		น้อย	ปานกลาง	มาก			
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ต่ำกว่า 5,000 บาท	6 20.7	13 44.8	10 34.5	29 100	2.143	.906
	5,001-10,000 บาท	32 24.4	45 34.4	54 41.2	131 100		
	10,001-15,000 บาท	7 20.0	13 37.1	15 42.9	35 100		
	15,000 บาทขึ้นไป	3 17.6	8 47.1	6 35.3	17 100		
อาชีพ	เกษตร/รับจ้าง	21 17.9	52 44.4	44 37.6	117 100	14.310	.006
	ค้าขาย/รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	13 25.0	10 19.2	29 55.8	52 100		
	อื่น ๆ เช่น ประมง	14 32.6	17 39.5	12 27.9	43 100		
ตำแหน่งที่ได้รับ การแต่งตั้ง	ประธานกรรมการ	6 21.4	6 21.4	16 57.1	28 100	6.592	.159
	รองประธาน กรรมการ	8 22.2	11 30.6	17 47.2	36 100		
	กรรมการฝ่ายต่าง ๆ	34 23.0	62 41.9	52 35.1	148 100		
รวม		48 22.6	79 37.3	85 40.1	212 100		

จากตาราง 11 พบว่าคณะกรรมการชุมชนส่วนใหญ่มีบทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลอยู่ในระดับปานกลางและมาก เมื่อพิจารณาปัจจัยทางด้านเพศพบว่าคณะกรรมการชุมชนเพศหญิงส่วนใหญ่มีระดับบทบาทในระดับมากและคณะกรรมการเพศชายส่วนใหญ่มีระดับบทบาทในระดับมากน้อยกว่า เมื่อเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการชุมชนหญิงและชายแล้ว

พบว่าสัดส่วนของคณะกรรมการหญิงมีบทบาทระดับปานกลางสูงกว่าเพศชาย แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับ บทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาล ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อายุ เมื่อพิจารณาอายุของคณะกรรมการชุมชนกับบทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลส่วนใหญ่มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลางอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบ บทบาทของแต่ละกลุ่มแล้วพบว่าคณะกรรมการที่มีคณะกรรมการที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปีมีสัดส่วนการมีบทบาทในระดับปานกลางสูงกว่ากลุ่มอื่น ในขณะที่ผู้ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีระดับบทบาทอยู่ในระดับสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาผู้ที่มีอายุ 41-50 ปี และผู้ที่มีอายุ 31 -40 ปี โดยที่ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีบทบาทในระดับมากที่สุดสูงกว่ากลุ่มอื่น แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับ บทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาล ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สถานภาพ เมื่อพิจารณาสถานภาพของคณะกรรมการชุมชนกับบทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและมากเมื่อเปรียบเทียบบทบาทของแต่ละกลุ่มแล้วพบว่ากลุ่มสถานภาพ โสด มีบทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลอยู่ในระดับปานกลางสูงกว่ากลุ่มอื่น ในขณะที่สถานภาพ หย่า หม้าย แยกกันอยู่ มีบทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลอยู่ในระดับมากที่สุดสูงกว่าทุกกลุ่ม รองลงมาสถานภาพ สมรส โดยที่สถานภาพ โสดมีบทบาทในระดับมากที่สุดสูงกว่ากลุ่มอื่น แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับ บทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาล ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ระดับการศึกษา เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาของ คณะกรรมการชุมชนกับบทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลส่วนใหญ่มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลางและมากในขณะที่กลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษา/ประถมศึกษาส่วนใหญ่มีบทบาท อยู่ในระดับมากที่สุดสูงกว่ากลุ่มอื่น เมื่อเปรียบเทียบบทบาทของแต่ละกลุ่มพบว่าคณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษา อนุปริญญาหรือเทียบเท่า/ปริญญาตรี มีบทบาทในระดับปานกลางสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และ ระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา/ประถมศึกษาบทบาทในระดับปานกลางต่ำกว่ากลุ่มอื่นสมรส แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กับ บทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีระดับความสัมพันธ์ทางสถิติสูง

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เมื่อพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของคณะกรรมการชุมชนกับบทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและมาก เมื่อเปรียบเทียบบทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาล ของแต่ละกลุ่มแล้วพบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 บาทขึ้นไป มีมีสัดส่วนอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 5,000 บาท ในขณะที่คณะกรรมการชุมชนที่มี

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 – 15,000 บาท มีสัดส่วนของการมีบทบาทในระดับปานกลางสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 - 10,000 บาท แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับ บทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อาชีพ เมื่อพิจารณาอาชีพของคณะกรรมการชุมชนกับบทบาทการเสนอแนวทางการพัฒนาเทศบาลส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและมาก เมื่อเปรียบเทียบกับบทบาทของแต่ละคนพบว่าคณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพค้าขาย/รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีสัดส่วนของการมีบทบาทในระดับมากสูงกว่ากลุ่มอื่น ในขณะที่คณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพเกษตร/รับจ้าง มีสัดส่วนอยู่ในระดับปานกลางสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือผู้ที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่นประมง โดยที่ผู้ประกอบอาชีพ ค้าขาย/รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีบทบาทในระดับปานกลางต่ำกว่ากลุ่มอื่น แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับ บทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีระดับความสัมพันธ์ทางสถิติต่ำมาก

ตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้ง เมื่อพิจารณาตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งของคณะกรรมการชุมชนกับบทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาล ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกับบทบาทของแต่ละกลุ่มแล้วพบว่าคณะกรรมการชุมชนตำแหน่งประธานกรรมการชุมชนมีสัดส่วนของการมีบทบาทในระดับมากสูงกว่ากลุ่ม รองลงมาคือผู้ที่มีตำแหน่งรองประธานกรรมการ ในขณะที่กรรมการฝ่ายต่าง ๆ มีบทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาล อยู่ในระดับปานกลางสูงกว่ากลุ่มอื่น แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับ บทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

(n=212)

		บทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมใน การพัฒนาชุมชน			รวม	θ^2	P-value
		น้อย	ปานกลาง	มาก			
เพศ	ชาย	26 19.1	30 22.1	80 58.8	136 100	4.411	.110
	หญิง	7 9.2	23 30.3	46 60.5	76 100		
อายุ	น้อยกว่า 30 ปี	1 16.7	4 66.7	1 16.7	6 100	7.646	.265
	31-40 ปี	12 17.4	17 24.6	40 58.0	69 100		
	41-50 ปี	15 16.1	23 24.7	55 59.1	93 100		
	50 ปีขึ้นไป	5 11.4	9 20.5	30 68.2	44 100		
สถานภาพ สมรส	โสด	4 17.4	7 30.4	12 52.2	23 100	.984	.912
	สมรส	26 15.4	40 23.7	103 60.9	169 100		
	หย่า หม้าย แยกกันอยู่	3 15.0	6 30.0	11 55.0	20 100		
ระดับ การศึกษา	ต่ำกว่าประถมศึกษา/ ประถมศึกษา	16 15.2	24 22.9	65 61.9	105 100	1.704	.790
	มัธยมศึกษา	11 13.9	21 26.6	47 59.5	79 100		
	อนุปริญญาหรือ เทียบเท่า/ปริญญาตรี	6 21.4	8 28.6	14 50.0	28 100		

ตาราง 12 (ต่อ)

(n=212)

		บทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมใน การพัฒนาชุมชน			รวม	θ^2	P-value
		น้อย	ปานกลาง	มาก			
รายได้ เฉลี่ยต่อ เดือน	ต่ำกว่า 5,000 บาท	3	11	15	29	8.209	.233
		10.3	37.9	51.7	100		
	5,001-10,000 บาท	22	25	84	131		
		16.8	19.1	64.1	100		
10,001-15,000 บาท	5	10	20	35			
	14.3	28.6	57.1	100			
15,000 บาทขึ้นไป	3	7	7	17			
	17.6	41.2	41.2	100			
อาชีพ	เกษตรกร/รับจ้าง	12	29	76	117	6.156	.188
		10.3	24.8	65.0	100		
	ค้าขาย/รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	12	13	27	52		
23.1		25.0	51.9	100			
อื่น ๆ เช่น ประมง	9	11	23	43			
	20.9	25.6	53.5	100			
ตำแหน่ง ที่ได้รับ การ แต่งตั้ง	ประธานกรรมการ	4	6	18	28	7.397	.116
		14.3	21.4	64.3	100		
	รองประธาน กรรมการ	7	3	26	36		
		19.4	8.3	72.2	100		
กรรมการฝ่ายต่าง ๆ	22	44	82	148			
	14.9	29.7	55.4	100			
รวม		33	53	126	212		
		15.6	25.0	59.4	100		

จากตาราง 12 พบว่าคณะกรรมการชุมชนส่วนใหญ่มีบทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัจจัยทางด้านเพศพบว่าคณะกรรมการชุมชนเพศหญิงส่วนใหญ่มีระดับบทบาทในระดับมากและคณะกรรมการเพศชายส่วนใหญ่มีระดับบทบาทในระดับมากน้อยกว่า เมื่อเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการชุมชนหญิงและชายแล้วพบว่าสัดส่วนของคณะกรรมการหญิงมีบทบาทระดับปานกลางสูงกว่าเพศชาย แต่ถึงอย่างไรก็ตาม

ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับบทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อายุ เมื่อพิจารณาอายุของคณะกรรมการชุมชนกับ บทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนส่วนใหญ่มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลางและมาก เมื่อเปรียบเทียบ บทบาทของแต่ละกลุ่มแล้วพบว่าคณะกรรมการที่มีคณะกรรมการที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปีมีส่วนการมีบทบาทในระดับปานกลางสูงกว่ากลุ่มอื่น ในขณะที่ผู้ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีระดับบทบาทอยู่ในระดับมากสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาผู้ที่มีอายุ 41-50 ปี และผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี โดยที่ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีบทบาทในระดับมากที่สุดสูงกว่ากลุ่มอื่น แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับบทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สถานภาพ เมื่อพิจารณาสถานภาพของคณะกรรมการชุมชนกับบทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากเมื่อเปรียบเทียบบทบาทของแต่ละกลุ่มแล้วพบว่ากลุ่มสถานภาพสมรส มีบทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเทศบาลอยู่ในมากที่สุดสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาสถานภาพหย่า หม้าย แยกกัน โดยที่สถานภาพโสดมีบทบาทในระดับมากที่สุดสูงกว่ากลุ่มอื่น แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับบทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ระดับการศึกษา เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาของ คณะกรรมการชุมชนกับบทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนส่วนใหญ่มีบทบาทอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษา/ประถมศึกษาส่วนใหญ่มีบทบาทอยู่ในระดับมาก สูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและระดับการศึกษานุปริญญาหรือเทียบเท่า/ปริญญาตรี แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับบทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เมื่อพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของคณะกรรมการชุมชนกับบทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและมาก เมื่อเปรียบเทียบบทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ของแต่ละกลุ่มแล้วพบว่าคณะกรรมการชุมชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาท มีมีส่วนอยู่ในระดับมากสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 5,000 บาท ในขณะที่คณะกรรมการชุมชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 – 15,000 บาท มีสัดส่วนของการมีบทบาทในระดับมากเช่นกันและ ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ย 15,000 บาทขึ้นไปมีบทบาทในระดับมากที่สุดสูงกว่ากลุ่มอื่น แต่มีระดับบทบาทอยู่ในระดับปานกลางสูงกว่ากลุ่มอื่น แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยกับบทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อาชีพ เมื่อพิจารณาอาชีพของคณะกรรมการชุมชนกับบทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบบทบาทของแต่ละคนพบว่า คณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพ เกษตร/รับจ้าง มีสัดส่วนของการมีบทบาทในระดับมากสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาผู้ที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่น ประมง โดยที่ผู้ประกอบอาชีพ ค้าขาย/รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีบทบาทในระดับมากต่ำกว่ากลุ่มอื่น แต่มีระดับบทบาทอยู่ในระดับปานกลางสูงกว่ากลุ่มอื่น แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับบทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งเมื่อพิจารณาตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งของ คณะกรรมการชุมชนกับบทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบบทบาทของแต่ละกลุ่มแล้วพบว่าคณะกรรมการชุมชนตำแหน่งรองประธานกรรมการชุมชนมีสัดส่วนของการมีบทบาทในระดับมากสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือผู้ที่มีตำแหน่งประธานกรรมการ ในขณะที่กรรมการฝ่ายต่าง ๆ มีบทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับมากต่ำกว่ากลุ่มอื่น แต่มีระดับบทบาทอยู่ในระดับปานกลางสูงกว่ากลุ่มอื่น แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งกับบทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทในการส่งเสริมขนบธรรมเนียม
วัฒนธรรม ศิลธรรม ประเพณีอันดีงาม

(n =212)

		บทบาทในการส่งเสริมขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศิลธรรม ประเพณีอันดีงาม			รวม	θ^2	P-value
		น้อย	ปานกลาง	มาก			
เพศ	ชาย	10	52	74	136	.859	.651
		7.4	38.2	54.4	100		
หญิง	หญิง	4	26	46	76		
		5.3	34.2	60.5	100		
อายุ	น้อยกว่า 30 ปี	0	4	2	6	4.904	.556
		.0	66.7	33.3	100		
	31-40 ปี	6	24	39	69		
		8.7	34.8	56.5	100		
41-50 ปี	6	37	50	93			
	6.5	39.8	53.8	100			
50 ปีขึ้นไป	2	13	29	44			
	4.5	29.5	65.9	100			
สถานภาพ สมรส	โสด	1	10	12	23	4.197	.380
		4.3	43.5	52.2	100		
	สมรส	13	63	93	169		
7.7		37.3	55.0	100			
หย่า หม้าย แยกกันอยู่	0	5	15	20			
	.0	25.0	75.0	100			
ระดับ การศึกษา	ต่ำกว่าประถมศึกษา/ ประถมศึกษา	9	35	61	105	2.138	.710
		8.6	33.3	58.1	100		
	มัธยมศึกษา	4	31	44	79		
5.1		39.2	55.7	100			
อนุปริญญาหรือ เทียบเท่า/ปริญญาตรี	1	12	15	28			
	3.6	42.9	53.6	100			

ตาราง 13 (ต่อ)

(n=212)

		บทบาทในการส่งเสริมขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศิลธรรม ประเพณีอันดีงาม			รวม	θ^2	P-value
		น้อย	ปานกลาง	มาก			
รายได้ เฉลี่ยต่อ เดือน	ต่ำกว่า 5,000 บาท	1 3.4	9 31.0	19 65.5	29 100	3.735	.712
	5,001-10,000 บาท	8 6.1	47 35.	76 58.0	131 100		
	10,001-15,000 บาท	4 11.4	14 40.0	17 48.6	35 100		
	15,000 บาทขึ้นไป	1 5.9	8 47.1	8 47.1	17 100		
อาชีพ	เกษตร/รับจ้าง	4 3.4	43 36.8	70 59.8	117 100	6.133	.189
	ค้าขาย/รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	7 13.5	19 36.5	26 50.0	52 100		
	อื่น ๆ เช่น ประมง	3 7.0	16 37.2	24 55.8	43 100		
ตำแหน่ง ที่ได้รับ การ แต่งตั้ง	ประธานกรรมการ	1 3.6	10 35.7	17 60.7	28 28	2.565	.633
	รองประธาน กรรมการ	1 2.8	16 44.4	19 52.8	36 100		
	กรรมการฝ่ายต่าง ๆ	12 8.1	52 35.1	84 56.8	148 100		
รวม		14 6.6	78 36.8	120 56.6	212 100		

จากตาราง 13 พบว่าคณะกรรมการชุมชนส่วนใหญ่มีบทบาทในการส่งเสริมขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศิลธรรม ประเพณี อันดีงาม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัจจัยทางด้านเพศพบว่าคณะกรรมการชุมชนเพศหญิงส่วนใหญ่มีระดับบทบาทในระดับมากและคณะกรรมการเพศชายส่วนใหญ่มีระดับบทบาทในระดับมากน้อยกว่า เมื่อเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการชุมชนหญิงและชายแล้วพบว่าสัดส่วนของคณะกรรมการหญิงมีบทบาทระดับปานกลางสูงกว่าเพศชาย แต่

ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับบทบาทในการส่งเสริม ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศีลธรรม ประเพณี อันดีงาม ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อายุ เมื่อพิจารณาอายุของคณะกรรมการชุมชนกับ บทบาทในการส่งเสริม ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศีลธรรม ประเพณี อันดีงาม ส่วนใหญ่มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง และมาก เมื่อเปรียบเทียบ บทบาทของแต่ละกลุ่มแล้วพบว่าคณะกรรมการที่มีคณะกรรมการที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปีมีส่วนการมีบทบาทในระดับปานกลางสูงกว่ากลุ่มอื่น ในขณะที่ผู้ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีระดับบทบาทอยู่ในระดับมากสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี และผู้ที่มีอายุ 41 - 50 ปี โดยที่ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปีมีบทบาทในระดับมากที่สุดกว่ากลุ่ม แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับบทบาทในการส่งเสริม ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศีลธรรม ประเพณี อันดีงาม ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สถานภาพ เมื่อพิจารณาสถานภาพของคณะกรรมการชุมชนกับบทบาทในการส่งเสริม ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศีลธรรม ประเพณี อันดีงามส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากเมื่อเปรียบเทียบ บทบาทของแต่ละกลุ่มแล้วพบว่ากลุ่มสถานภาพหย่าร้างแยกกันอยู่มีบทบาทในการส่งเสริม ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศีลธรรม ประเพณี อันดีงาม อยู่ในมากสูงกว่ากลุ่มอื่นรองลงมาสถานภาพ สมรส โดยที่สถานภาพโสดมีบทบาทในระดับมากที่สุดกว่ากลุ่ม แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับบทบาทในการส่งเสริม ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศีลธรรม ประเพณี อันดีงาม ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ระดับการศึกษา เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาของ คณะกรรมการชุมชนกับบทบาทในการส่งเสริม ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศีลธรรม ประเพณี อันดีงาม ส่วนใหญ่มีบทบาทอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษา/ประถมศึกษาส่วนใหญ่มีบทบาทอยู่ในระดับมาก สูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และระดับ การศึกษาอนุปริญญาหรือเทียบเท่า/ปริญญาตรี มีระดับบทบาทในระดับมากที่สุดกว่ากลุ่มอื่น แต่ถึง อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับบทบาทในการส่งเสริม ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศีลธรรม ประเพณี อันดีงาม ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เมื่อพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของคณะกรรมการชุมชนกับ บทบาทในการส่งเสริม ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศีลธรรมประเพณีอันดีงาม ส่วนใหญ่อยู่ใน ระดับปานกลางและมาก เมื่อเปรียบเทียบบทบาทในการส่งเสริม ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศีลธรรม ประเพณี อันดีงาม ของแต่ละกลุ่มแล้วพบว่าคณะกรรมการชุมชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท มีสัดส่วนอยู่ในระดับมากที่สุดสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 5,000 -10,000บาท และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 – 15,000 บาท โดยที่ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ย

15,000 บาท ขึ้นไปมีบทบาทระดับมากกว่ากลุ่มอื่นแต่มีบทบาทในระดับปานกลางสูงกว่ากลุ่มอื่น แต่มีระดับบทบาทอยู่ในระดับปานกลางสูงกว่ากลุ่มอื่น แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้เฉลี่ยกับบทบาทในการส่งเสริม ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศีลธรรม ประเพณี อันดีงาม ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อาชีพ เมื่อพิจารณาอาชีพของคณะกรรมการชุมชนกับบทบาทในการส่งเสริม ส่วน ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศีลธรรม ประเพณี อันดีงามส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบ บทบาทของแต่ละคนพบว่าคณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพ เกษตร/รับจ้าง มีสัดส่วนของการมี บทบาทในระดับมากสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาผู้ที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่นประมง โดยที่ผู้ประกอบ อาชีพ ค้าขาย/รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีบทบาทในระดับมากต่ำกว่ากลุ่มอื่น แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับบทบาทในการส่งเสริม ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศีลธรรม ประเพณี อันดีงาม ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งเมื่อพิจารณาตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งของ คณะกรรมการชุมชนกับบทบาทในการส่งเสริมขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศีลธรรม ประเพณี อันดี งาม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบบทบาทของแต่ละกลุ่มแล้วพบว่าคณะกรรมการชุมชน ตำแหน่งประธานกรรมการชุมชนมีสัดส่วนของการมีบทบาทในระดับมากสูงกว่ากลุ่ม รองลงมาคือผู้ ที่มีตำแหน่งกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ในขณะที่ตำแหน่งรองประธานกรรมการมีบทบาทในการส่งเสริม ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศีลธรรม ประเพณี อยู่ในระดับมากต่ำกว่ากลุ่มอื่น แต่มีระดับบทบาทอยู่ ในระดับปานกลางสูงกว่ากลุ่มอื่น แต่ถึงอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งที่ได้รับการ แต่งตั้งกับบทบาทในการส่งเสริม ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ศีลธรรมประเพณี อันดีงาม ไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ

3 ความต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาล ในการพัฒนาชุมชน

ตาราง 14 ระดับความต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลในการพัฒนาชุมชน

(n=212)

ความต้องการความช่วยเหลือ	ระดับความต้องการ			ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
1. ต้องการความช่วยเหลือและ/หรือการสนับสนุนทางด้านงบประมาณจากเทศบาล เพื่อใช้ในการพัฒนาชุมชน	79.2	16.0	4.7	2.75	.534
2. ด้านบุคลากร/เจ้าหน้าที่จากเทศบาล เพื่อช่วยในการให้ความรู้ในการจัดทำแผนแม่บทชุมชนในแต่ละครั้งที่มีการจัดทำในการพัฒนาชุมชน	67.5	29.7	2.8	2.65	.535
3. ต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้าสาธารณะ ปรับปรุงถนน ทางเท้า ท่อระบายน้ำ ภายในชุมชน	83.0	13.2	3.8	2.79	.491
4. ต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลในการฝึกอบรมเพื่อสร้างอาชีพเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชน	71.2	27.8	.9	2.70	.478
5. ต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลในการให้ความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง แนวทางปฏิบัติในทางวิชาการที่ควรทราบ	62.7	32.5	4.7	2.58	.583

ตาราง 14 (ต่อ)

(n=212)

ความต้องการความช่วยเหลือ	ระดับความต้องการ			ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
6. ต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลในด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางราชการให้ประชาชนในชุมชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงในการให้บริการด้านต่างๆ เช่น การขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ป่วยเอดส์และอื่นๆ	77.4	20.3	2.4	2.75	.486
7. ต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลในการส่งเสริมสนับสนุนการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชน เช่น เรื่องการคัดแยกขยะ	74.1	22.6	3.3	2.71	.524
8. ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลคอยสนับสนุนให้ความรู้ด้านการพัฒนาชุมชน	79.2	19.3	1.4	2.78	.449
รวม				2.71	.363

จากตาราง 14 ระดับความต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลในการพัฒนาชุมชน โดยภาพรวมพบว่าคณะกรรมการชุมชนมีความต้องการความช่วยเหลืออยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.71 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับความต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลทุกข้อ โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ความต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้าสาธารณะ ปรับปรุงถนน ทางเท้า ท่อระบายน้ำ ภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.79 รองลงมาความต้องการให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลคอยสนับสนุนให้ความรู้ด้านการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.78 และความต้องการความช่วยเหลือและ/หรือการสนับสนุนทางด้านงบประมาณจากเทศบาลเพื่อใช้ในการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.75 ตามลำดับ

4. ข้อเสนอแนะ

ตาราง 15 ข้อเสนอแนะบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน

ที่	ประเด็นข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	คณะกรรมการชุมชนแต่ละตำแหน่งควรมีบทบาทมากกว่านี้	10
2.	ให้เทศบาลควรมีการอบรมเพื่อประชุมร่วมปรึกษาหารือกับ คณะกรรมการชุมชน อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	3
3.	คณะกรรมการชุมชนควรให้ความร่วมมือ มากกว่านี้	3
4.	คณะกรรมการชุมชนทำงานเต็มที่ควรมีค่าตอบแทน และสวัสดิการต่างๆ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงาน	3
5.	คณะกรรมการชุมชนควรทำงานไปในทิศทางเดียวกัน	3
6.	คณะกรรมการชุมชนควรให้ความร่วมมือและเสียสละ	3
7.	ควรดูแลคนนอกพื้นที่ที่เข้ามาอาศัยในชุมชนตามความเหมาะสม	2
8.	ควรได้รับความร่วมมือจากภาครัฐมากกว่านี้	2
9.	ดูแลประสานให้มีความเสียสละ สร้างความรักความสามัคคีในชุมชน	2
10.	จำนวนคณะกรรมการชุมชนไม่จำเป็นต้องมีจำนวนมาก	1
11.	คณะกรรมการชุมชนควรมีความพร้อมเพียง	1

จากตาราง 15 ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะในเรื่องบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองสิงหนคร ดังนี้คือ คณะกรรมการชุมชนแต่ละตำแหน่งควรมีบทบาทมากกว่านี้ ให้เทศบาลควรการอบรมเพื่อประชุมร่วมปรึกษาหารือกับคณะกรรมการชุมชนน้อยเดือนละ 1 ครั้ง คณะกรรมการชุมชนควรให้ความร่วมมือ มากกว่านี้ คณะกรรมการชุมชนทำงานเต็มที่ควรมีค่าตอบแทนและสวัสดิการต่างๆเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงาน คณะกรรมการชุมชนควรทำงานไปในทิศทางเดียวกัน คณะกรรมการชุมชนควรให้ความร่วมมือ

และเสียสละดูแลประสานให้มีความเสียสละ สร้างความรักความสามัคคีในชุมชน ควรดูแลคนนอกพื้นที่ที่เข้ามาอาศัยในชุมชนตามความเหมาะสมควรได้รับความร่วมมือจากภาครัฐมากกว่านี้ จำนวนคณะกรรมการชุมชนมีไม่ต้องการมาก และคณะกรรมการชุมชนควรมีความพร้อมเพียง

ตาราง 16 ข้อเสนอแนะความต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลในการพัฒนาชุมชน

ที่	ประเด็นข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ต้องการให้มีสวนสาธารณะ สนามกีฬาพร้อมอุปกรณ์เครื่องออกกำลังกาย	13
2.	ต้องการให้เทศบาลแก้ไขปัญหาให้ตรงประเด็นมีความชัดเจน จริงจัง และต่อเนื่อง	8
3.	ต้องการให้เทศบาลพบปะประชาชน 3 เดือน/ครั้ง เพื่อรับทราบปัญหาของชุมชน	5
4.	ต้องการให้เทศบาลมีความเสมอภาคกับทุกชุมชนในการให้ความช่วยเหลือไม่ควรเลือกปฏิบัติ	4
5.	ต้องการให้เทศบาลให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ของชุมชนให้มากขึ้น	2
6.	ต้องการให้เทศบาลยกย่องบุคคลในชุมชนที่ทำความดี	2
7.	ต้องการให้เทศบาลนำปัญหาของชุมชนไปวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่เกิดขึ้น พร้อมให้คำแนะนำที่ถูกต้องแก่ชุมชนถึงปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมแนวทางแก้ไข	1

จากตาราง 16 ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะในเรื่องของความต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลในการพัฒนาชุมชน ดังนี้คือ ต้องการให้มีสวนสาธารณะ สนามกีฬาพร้อมอุปกรณ์เครื่องออกกำลังกาย ต้องการให้เทศบาลแก้ไขปัญหาให้ตรงประเด็นมีความชัดเจนจริงจัง และต่อเนื่อง ต้องการให้เทศบาลพบปะประชาชน 3 เดือน/ครั้ง เพื่อรับทราบปัญหาของชุมชน ต้องการให้เทศบาลมีความเสมอภาคกับทุกชุมชนในการให้ความช่วยเหลือไม่ควรเลือกปฏิบัติ ต้องการให้เทศบาลให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ของชุมชนให้มากขึ้น ต้องการให้เทศบาลยกย่องบุคคลในชุมชนที่ทำความดี และต้องการให้เทศบาลนำปัญหาของชุมชนไปวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่เกิดขึ้น พร้อมให้คำแนะนำที่ถูกต้องแก่ชุมชนที่ถูกต้องแก่ชุมชนถึงปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมแนวทางแก้ไข

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่องบทบาทและความต้องการของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองสิงหนคร อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนภายในเขตเทศบาลเมืองสิงหนคร (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลของคณะกรรมการชุมชนกับบทบาทในการพัฒนาชุมชนภายในเขตเทศบาลเมืองสิงหนคร (3) เพื่อศึกษาความต้องการความช่วยเหลือของคณะกรรมการชุมชนจากเทศบาลในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสิงหนคร การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสิงหนคร อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำนวน 30 ชุมชน จำนวน 212 คน วิเคราะห์ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS V.16 ใช้ค่าสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามโดยใช้ ไค-สแควร์ (Chi-square) สามารถสรุปผลการวิจัยอภิปรายผลการวิจัยและให้ข้อเสนอแนะดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้

1. ด้านข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี สถานภาพสมรส มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา/ประถมศึกษา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท ประกอบอาชีพเกษตรกร/รับจ้าง และตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการชุมชนฝ่ายต่างๆ

2. คณะกรรมการชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสิงหนครโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยบทบาทในการส่งเสริมขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและบทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.1 คณะกรรมการชุมชนมีบทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลางโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยได้พิจารณาคัดเลือกผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ คนชรา เด็ก เพื่อเสนอให้เทศบาลช่วยเหลือและขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนต่างๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและเป็น

แก่นำในการพัฒนาชุมชนทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.2 คณะกรรมการชุมชนมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการส่งเสริมและมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในชุมชน เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาความปลอดภัย และปัญหาอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในชุมชนได้โดยไม่ต้องขอความช่วยเหลือจากเทศบาลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.3 คณะกรรมการชุมชนมีบทบาทในการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่บทบาทได้ร่วมเสนอแผนงาน/โครงการเพื่อให้เทศบาลให้การสนับสนุนเพื่อพัฒนาชุมชนและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และร่วมกับประชาชนในชุมชนในการจัดทำแผนแม่บทชุมชน นำเสนอเทศบาลและติดตามแก้ไขปัญหาจากแผนแม่บทชุมชนที่ได้เสนอเทศบาลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.4 คณะกรรมการชุมชนมีบทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากให้ประชาชนในชุมชนมีความรัก ความสามัคคีรักท้องถิ่น รักสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และได้ร่วมกันทำกิจกรรมในการคุ้มครองดูแลบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.5 คณะกรรมการชุมชนมีบทบาทในการส่งเสริมขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ศีลธรรม ประเพณี อันดีงาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดย มีการส่งเสริมในการจัดกิจกรรมอนุรักษ์ วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมที่เทศบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดขึ้น เช่น กิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลของคณะกรรมการชุมชนกับบทบาทในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสิงหนคร จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า การหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับบทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และอาชีพมีความสัมพันธ์กับบทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. คณะกรรมการชุมชนมีความต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสิงหนคร ระดับความต้องการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยที่ความต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้าสาธารณะ ปรับปรุง

ถนน ทางเท้า ท่อระบายน้ำภายในชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาล ในการให้ความรู้ ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง แนวทางปฏิบัติในทางวิชาการที่ ควรทราบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. การอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ระดับบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองสิงหนคร เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และผล การศึกษานี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชกะมาศ จิระอภิรักษ์ (2548:(4)) ซึ่งศึกษาระดับบทบาท ของคณะกรรมการชุมชนในการร่วมมือพัฒนาเทศบาลเมืองบ้านพรุ และสอดคล้องกับงานวิจัย ศรีัญญา บรมัตต์ (2546:42) ซึ่งศึกษาระดับบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน ด้านการเสนอแผนงาน โครงการหรือให้ข้อคิดเห็นในโครงการพัฒนาชุมชน ในภาพรวมพบว่า คณะกรรมการชุมชนมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง

เหตุที่คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสิงหนครมีบทบาทในการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับปานกลางก็เพราะว่า เทศบาลไม่ได้สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของ คณะกรรมการชุมชน ไม่เข้าในบทบาทหน้าที่ และการได้มาของคณะกรรมการชุมชนซึ่งได้มาจาก การสรรหาของคณะกรรมการสรรหาทำให้ได้คณะกรรมการชุมชนที่เป็นบุคคลที่ไม่ได้เกิดจาก ความสมัครใจ

ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลของคณะกรรมการชุมชนกับบทบาทในการพัฒนา ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสิงหนคร สอดคล้องกับงานวิจัยของ แนว โสทธิพันธุ์(2534:บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชนบท ศึกษาพาะกรณีใน เขตพื้นที่จังหวัดสงขลาพบว่า ปัจจัยด้านการศึกษา ปัจจัยด้านรายได้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการพัฒนาชุมชน

ความต้องการความช่วยเหลือของคณะกรรมการชุมชนจากเทศบาลในการพัฒนาชุมชน ภายในเทศบาลเมืองสิงหนคร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีัญญา บรมัตต์ (2546 : 45) ซึ่งศึกษา ระดับความต้องการความช่วยเหลือของคณะกรรมการชุมชนจากเทศบาลในฐานะพี่เลี้ยง ใน ภาพรวมพบว่าคณะกรรมการมีความต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลอยู่ในระดับมาก และเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าในเรื่องต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลในการพัฒนาระบบ โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้าสาธารณะ ปรับปรุงถนน ทางเท้า ท่อระบายน้ำ ภายในชุมชนมี ความต้องการอยู่ในระดับมาก รองลงมาในเรื่องต้องการให้เทศบาลสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับ

ชุมชน เช่น สวนสาธารณะ ที่พักผ่อน สนามเด็กเล่น มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ในเรื่อง ต้องการให้เทศบาลสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาชุมชน มีความต้องการอยู่ในระดับมาก สำหรับในเรื่องการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจชุมชนอย่างครบวงจร เช่น การผลิตแปรรูป การจำหน่าย การตลาด มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

เหตุที่คณะกรรมการชุมชนต้องการความช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชนเทศบาลในระดับมาก เพราะเทศบาลเมืองสิงหนครมีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณ ซึ่งไม่สามารถแก้ปัญหาตามที่ประชาชนในชุมชนต้องการได้อย่างทั่วถึงและทันเวลา และประกอบกับพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาล มีขนาดกว้างถึง 33.9 ตารางกิโลเมตรซึ่งมีขนาดใหญ่พอสมควร

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่า บทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับปานกลางแต่ความต้องการความช่วยเหลือของคณะกรรมการชุมชนจากเทศบาลในการพัฒนาชุมชนภายในเขตเทศบาลเมืองสิงหนครอยู่ในระดับมากนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. เทศบาลควรให้ความสำคัญและสนับสนุนบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลไม่ว่าเรื่อง การจัดทำแผนชุมชนเสนอเทศบาลและติดตามการแก้ไขปัญหาจากแผนแม่บทชุมชนที่ได้นำเสนอเทศบาล การได้ร่วมเสนอแผนงาน/โครงการเพื่อให้เทศบาลให้การสนับสนุนเพื่อการพัฒนาชุมชนและการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในชุมชน และการติดตามการแก้ไขปัญหาของชุมชนที่ได้นำเสนอเทศบาลดำเนินการในแต่ละครั้ง

2. เทศบาลควรให้ความสำคัญและสนับสนุนบทบาทในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนไม่ว่าเรื่อง การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในชุมชน ปัญหาอาเสพติด ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

3. เทศบาลควรหาวิธีการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่คณะกรรมการชุมชนเช่น การให้รางวัล การยกย่อง ประกาศเกียรติคุณ ในโอกาสสำคัญๆ เช่น ในโอกาสจัดงานวันขึ้นปีใหม่ วันเทศบาล และสิ่งที่สำคัญควรกำหนดไว้คือการให้ค่าตอบแทน ซึ่งอาจเป็นในรูปแบบเงินค่าตอบแทนหรือเบี้ยประชุม ค่าน้ำรถ เป็นต้น

4. เทศบาลควรนำข้อเสนอแนะจากการตอบแบบสอบถามมาพิจารณาเพื่อดำเนินการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมเพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุมชนมีประสิทธิภาพประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

5. เทศบาลควรจัดให้มีการอบรมประชุมสัมมนาคณะกรรมการชุมชนบ่อยๆ

จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้นหากสามารถให้การสนับสนุนได้สามารถทำให้บทบาทของคณะกรรมการชุมชนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป มีดังนี้

1. ศึกษาปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุมชน อาทิเช่น เพื่อให้คณะกรรมการชุมชนปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ควรใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสิงหนครในโอกาสต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมการปกครอง.2543. ผลการดำเนินงานเทศบาลตำบล .กรุงเทพฯ กรมการปกครอง.

กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง. (2530, 29 ธันวาคม). หนังสือที่มท 0413/ว 1553 2531

เรื่อง การจัดตั้งชุมชนย่อยเพื่อพัฒนาเทศบาลและสุขาภิบาล.

_____ (2531, 18 มีนาคม).หนังสือที่ มท 0413/ว 398 เรื่อง การจัดตั้งชุมชนย่อยเพื่อพัฒนา
เทศบาลและสุขาภิบาล.

_____ (2531, 7 กรกฎาคม).หนังสือที่ มท 0413/ว 942 เรื่อง การดำเนินงานของ
คณะกรรมการชุมชนย่อย.

จิระพรรณ กาญจนะจิตรา.2528. การพัฒนาการชุมชน : กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.

ชูเกียรติ เปี่ยมศรี.2542. “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย: กรณี
เฉพาะกรณีเทศบาลเมืองระยอง จังหวัดระยอง”ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขา นโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชกะมาศ จิระอภิรักษ์.2548. “บทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการร่วมมือพัฒนาเทศบาลเมือง
บ้านพรุ” สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ทวี ทิมขำ. 2528. การพัฒนาชุมชน : กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์

ทานตะวัน อินทร์จันทร์. 2546. “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย
ในเขตเทศบาลเมืองลำพูนรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ทิตยา สุวรรณชฎ.251. “พัฒนาการ : ความคาดหวังบทบาทของพัฒนาการคณะกรรมการหมู่บ้าน
และเจ้าหน้าที่ประจำตำบล กรุงเทพฯ,” ไทยวัฒนาพานิช.

บรรณานุกรม(ต่อ)

- ชิตี กิตติวิทิตคุณ. 2540. “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านการพัฒนา
ชนบท ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร”.ภาคนิพนธ์ปริญญา
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- แนว โสคติพันธุ์.2534. “การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชนบท:
ศึกษากรณีในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา”,วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์
เพื่อการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.(สำเนา)
- ประสิทธิ์ สุขทวีทรัพย์. 2546. “บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน:
ศึกษากรณี เขตประเวศ กรุงเทพฯ”, ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พจน์ พรหมจิตต์.2536. “ภาวะผู้นำของคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล (กพสต.) ศึกษากรณี
อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา” วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พศิน ชูเมือง.2553. “บทบาทของนักพัฒนาชุมชนที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังจากทัศนะของ
ผู้นำชุมชนศึกษากรณีเขตอำเภอธารโต จ.ยะลา”,สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พัฒน์ บุญยรัตน์พันธุ์.2515. แนวทางการดำเนินงานของกรมการพัฒนาชุมชน.กรุงเทพฯ:
กองฝึกอบรม กรมการพัฒนาชุมชน.
- พัฒนา สายหู.2529. กลไกของสังคม.กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์วิทยาลัย.
- ไพบูลย์ ช่างเรียง.2516. สารานุกรมศัพท์ทางสังคมวิทยา.กรุงเทพฯ: แพร่วิทยา.

บรรณานุกรม(ต่อ)

ภิญโญ สาร.2521. การบริหารงานบุคคล.กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ราชบัณฑิตยสถาน.2532. พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.

ระเบียบเทศบาลเมืองสิงหนคร.2550.“ว่าด้วยการดำเนินของคณะกรรมการชุมชน พ.ศ.2550”

ระพีณ พรหมตัน. 2543. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการเป็นผู้นำด้านการพัฒนาชุมชนของ
ประธานกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก”วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.

สุวัฒน์ อังสะนันท์. 2549 . “บทบาทของคณะกรรมการชุมชนย่อยในการพัฒนาการศึกษาเทศบาล
เมืองพล อ.พล จ.ขอนแก่น”,วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยศึกษาเพื่อ
การพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุพัตรา สุภาพ.2519. สังคมวิทยา.กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์.2538.ทฤษฎีสังคมวิทยา เนื้อหาและแนวทางใช้ประโยชน์เบื้องต้น
พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____ .2541.การพัฒนาชุมชนแบบจัดการ.กรุงเทพฯ ห้างหุ้นส่วนจำกัดเอมีเทรดดิ้ง.

อานนท์ อาภาภิรม.2516. สังคมวิทยา.กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ภาคผนวก

หมายเลขแบบสอบถาม

แบบสอบถาม**บทบาทและความต้องการของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน****กรณีศึกษา : เทศบาลเมืองสิงหนคร อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา**

.....

แบบสอบถามชุดนี้ได้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา : เทศบาลเมืองสิงหนคร ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลต่อไป โดยผู้ศึกษาขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามนี้ทุกข้อ ตามความเป็นจริง และขอรับรองว่าข้อมูลใช้ในการวิเคราะห์ภาพรวมของคณะกรรมการชุมชนเท่านั้น

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 บทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน
- ส่วนที่ 3 ความต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลเมืองสิงหนครในการพัฒนาชุมชน
- ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

นางเยาว์ แม่นสกุล

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือเติมข้อความในช่องว่างที่เว้นไว้ให้ตรงกับความจริง

1. เพศ

- () 1. ชาย () 2. หญิง

2. อายุ

- () 1. น้อยกว่า 30 ปี () 2. 31 – 40 ปี
() 3. 41- 50 ปี () 4. 51 – 60 ปี
() 5. มากกว่า 60 ปี

3. สถานภาพสมรส

- () 1. โสด () 2. สมรส
() 3. หย่า หม้าย แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษา

- () 1. ต่ำกว่าประถมศึกษา () 2. ประถมศึกษา
() 3. มัธยมศึกษา () 4. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
() 5. ปริญญาตรี () 6. สูงกว่าปริญญาตรี

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- () 1. ต่ำกว่า 5,000 บาท () 2. 5,001 – 10,000 บาท
() 3. 10,001 – 15,000 บาท () 4. 15,001 – 20,000 บาท
() 5. 20,001 บาท ขึ้นไป

6. อาชีพ

- () 1. เกษตรกร () 2. ค้าขาย
() 3. รับจ้าง () 4. รับราชการ
() 5. รัฐวิสาหกิจ () 6. อื่นๆ โปรดระบุ.....

7. ตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้ง

- () 1. ประธานคณะกรรมการ () 2. รองประธานคณะกรรมการ
() 3. เลขานุการ () 4. เภรัญญิก
() 5. นายทะเบียนและพัสดุ () 6. อื่นๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 2 บทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

บทบาทของคณะกรรมการชุมชน	ระดับการปฏิบัติ		
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)
1.บทบาทการเป็นผู้นำและแกนกลาง			
1.1 ได้มีส่วนร่วมในการเป็นแกนนำในการบำรุงรักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เช่นงานรัฐพิธีต่าง ๆ กิจกรรมทางศาสนาในแต่ละครั้ง			
1.2 เป็นแกนนำในการพัฒนาชุมชนทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน			
1.3 ได้พิจารณาคัดเลือก ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ คนชราและเด็ก เพื่อเสนอ ให้ทางเทศบาลช่วยเหลือ และขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนต่างๆ			
1.4 ให้ความร่วมมือกับเทศบาลและหน่วยงานราชการกรณีขอความช่วยเหลือและการเข้ามาปฏิบัติงานในชุมชนในแต่ละครั้ง			
2.บทบาทในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน			
2.1 ได้ร่วมเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในชุมชน			
2.2 สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในชุมชนได้โดยไม่ต้องขอความช่วยเหลือจากเทศบาล			
2.3 หากไม่สามารถแก้ปัญหที่เกิดขึ้นในชุมชนได้ จะรายงานเทศบาลทราบเพื่อดำเนินการแก้ปัญหที่เกิดขึ้นต่อไป			
2.4 ส่งเสริมและมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในชุมชนเช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาความปลอดภัย และปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน			

ส่วนที่ 2 (ต่อ)

บทบาทของคณะกรรมการชุมชน	ระดับการปฏิบัติ		
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)
3. บทบาทการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาล			
3.1 ร่วมกับประชาชนในชุมชนในการจัดทำแผนแม่บทชุมชน นำเสนอเทศบาลและติดตามการแก้ไขปัญหาจากแผนแม่บทชุมชน			
3.2 ได้ร่วมเสนอแผนงาน/โครงการเพื่อให้เทศบาลให้การ สนับสนุน เพื่อพัฒนาชุมชนและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนใน ชุมชน			
3.3 ได้มีการติดตามการแก้ไขปัญหาของชุมชนที่ได้ นำเสนอ เทศบาลดำเนินการในแต่ละครั้ง			
4. บทบาทในการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน			
4.1 ได้ร่วมทำกิจกรรมในการคุ้มครอง ดูแล บำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน			
4.2 ให้ประชาชนในชุมชนมี ความรักความสามัคคี รักท้องถิ่น รักสิ่งแวดล้อม และดูแลทรัพยากรสาธารณะของชุมชน			
5. บทบาทในการส่งเสริมขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ศิลธรรม ประเพณี อันดีงาม			
5.1 มีการส่งเสริมในการจัดกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมและ ขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน			
5.2 ได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของ ชุมชน ให้อยู่ในศีลธรรมอันดี			
5.3 ได้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนเข้าร่วม กิจกรรมทางศาสนา เช่น วันพระ วันเข้าพรรษา การถือศีลออก เป็นต้น			
5.4 ได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในชุมชนเข้าร่วม กิจกรรมที่เทศบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดขึ้น เช่น กิจกรรม ทางศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น			

ส่วนที่ 3 ความต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลในการพัฒนาชุมชน

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย(✓) ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

ความต้องการความช่วยเหลือ	ระดับความต้องการ		
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)
1. ต้องการความช่วยเหลือและ/หรือการสนับสนุนทางด้านงบประมาณจากเทศบาล เพื่อใช้ในการพัฒนาชุมชน			
2. ต้องการความช่วยเหลือด้านบุคลากร/เจ้าหน้าที่จากเทศบาล เพื่อช่วยในการให้ความรู้ในการจัดทำแผนแม่บทชุมชนในแต่ละครั้งที่มีการจัดทำ			
3. ต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้าสาธารณะ ปรับปรุงถนนทางเท้า ท่อระบายน้ำ ภายในชุมชน			
4. ต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลในการฝึกอบรมเพื่อสร้างอาชีพเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชน			
5. ต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลในการให้ความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง แนวทางปฏิบัติในทางวิชาการที่ควรทราบ			
6. ต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาล ในด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางราชการให้ประชาชนในชุมชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงในการให้บริการด้านต่าง ๆ เช่น การขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุ คนพิการผู้ป่วยเอดส์และอื่นๆ			
7. ต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลในการส่งเสริมสนับสนุนการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชน เช่น เรื่องการคัดแยกขยะ			
8. ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลคอยสนับสนุนให้ความรู้ด้านการพัฒนาชุมชน			

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

4.1 บทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองสิงหนคร

1.....

2.....

3.....

4.....

4.2 ความต้องการความช่วยเหลือจากเทศบาลในการพัฒนาชุมชน

1.....

2.....

3.....

4.....

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

